

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μαρίας Σγουρίδου του Ευστρατίου

Α΄. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Γεννήθηκα στην Κωνσταντινούπολη στις 13 Φεβρουαρίου 1967. Το 1971 εγκαταστάθηκα με την οικογένειά μου στην Ελλάδα. Το 1981 ολοκλήρωσα τις γυμνασιακές μου σπουδές στο 6^ο Γυμνάσιο Θηλέων Πειραιά και τρία χρόνια αργότερα το 1984 αποφοίτησα από το 9^ο Λύκειο Πειραιά με γενικό βαθμό 17^{3/10} (λίαν καλώς) και διαγωγή κοσμιότητα. Λόγω της κλίσης μου στις κλασικές σπουδές επέλεξα την τρίτη δέσμη. Παράλληλα ασχολήθηκα με την εκμάθηση της ιταλικής γλώσσας από το Σεπτέμβριο του 1984 έως και τον Ιούνιο του 1987, οπότε συμμετείχα στις Πανελλαδικές εξετάσεις ως υποψήφια του τμήματος Ιταλικής γλώσσας και Φιλολογίας του Παν/μίου Θεσσαλονίκης όπου επέτυχα να εισαχθώ το 1987. Στις 26/7/1991, με τη συμπλήρωση της απαιτούμενης τετραετούς φοίτησεως, ολοκλήρωσα τις σπουδές μου λαμβάνοντας πτυχίο με βαθμό 8:00 (λίαν καλώς).

Β΄. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών μου, προσέλκυσαν το ενδιαφέρον μου τα μαθήματα που σχετίζονται με την ιταλική λογοτεχνία. Αποφάσισα να ειδικευτώ στον συγκεκριμένο τομέα και μετά την αποφοίτησή μου συμμετείχα επιτυχώς στις εξετάσεις του ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) που διεξήχθησαν την Άνοιξη του 1993. Υπήρξα υπότροφος του Ι.Κ.Υ. από 1/1/1994 έως 30/6/1997, διάστημα κατά το οποίο εκπόνησα τη διδακτορική μου διατριβή με θέμα «Η επίδραση του Δάντη στη Νεοελληνική Λογοτεχνία».

Η κρίση πραγματοποιήθηκε στις 15/12/1998 στο τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και η επταμελής επιτροπή ενέκρινε τη συγκεκριμένη διατριβή με το βαθμό «Άριστα» και στις 21/12/1998 πραγματοποιήθηκε η ορκωμοσία μου και αναγορεύτηκα διδάκτωρ.

Γ'. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Στις 17/12/2001 έγινε η εκλογή μου στο τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο διορισμός μου έγινε με πρυτανική πράξη στις 23/5/2002, με γνωστικό αντικείμενο «Ιταλική Λογοτεχνία». Από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003, ξεκίνησα τη διδακτική μου δραστηριότητα στο Τμήμα **Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας** του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), αφού προηγουμένως για το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 μου ανατέθηκε διδακτικό έργο από το τμήμα Τουριστικών επιχειρήσεων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Πάτρας.

Στο συγκεκριμένο τμήμα, αρχικά ανέλαβα την διδασκαλία πέντε (5) συνολικά εξαμηνιαίων μαθημάτων:

α) «**Εισαγωγή στο Θέατρο**» (Γ' εξάμηνο, χειμερινό -υποχρεωτικό), όπου εξετάζονται η φύση του Θεάτρου, ο πυρήνας της Θεατρικής τέχνης μαζί με άλλες συνιστώσες απαραίτητες για όποιον πρόκειται στη συνέχεια να έλθει σε επαφή με το ιταλικό θέατρο –αναπόσπαστο τομέα των ιταλικών σπουδών φιλολογίας και πολιτισμού, καθώς και μια σειρά κειμένων που ερευνούν τη σχέση και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ Ελληνικού και Ιταλικού Θεάτρου. Παράλληλα διερευνώνται οι επαφές των κορυφαίων ιταλών και ελλήνων θεατρικών δημιουργών με την εκάστοτε ελληνική ή ιταλική πραγματικότητα αντίστοιχα. Το μάθημα αυτό εξακολουθώ να το διδάσκω έως σήμερα στο ίδιο εξάμηνο.

β) «**Συγκριτική Λογοτεχνία**» (Ζ' εξάμηνο, χειμερινό -υποχρεωτικό). Το μάθημα αυτό λαμβάνει ως σημείο αφετηρίας την ιταλική λογοτεχνία και εξετάζει τις σχέσεις της με την αγγλική, γαλλική, γερμανική και ελληνική λογοτεχνία εντός του πεδίου των αλληλεπιδράσεων και της συγκριτολογικής έρευνας. Το μάθημα χωρίζεται σε δύο επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο είναι θεωρητικό και εξετάζει τους κυριότερους σταθμούς στην ιστορία της λογοτεχνίας σε κάθε μια από τις παραπάνω λογοτεχνίες: παρουσιάζονται τα ρεύματα, οι εκπρόσωποι, τα έργα και τονίζεται η επαφή, τα κοινά σημεία αλλά και οι διαφοροποιήσεις μεταξύ τους. Στο δεύτερο επίπεδο που είναι πρακτικό, παρουσιάζονται κείμενα ιταλικής λογοτεχνίας και συσχετίζονται με επιδράσεις που έχουν ήδη ασκήσει ή δεχτεί από τις παραπάνω λογοτεχνίες, εστιάζοντας πάντοτε την προσοχή στην Ιταλική Λογοτεχνία. Το μάθημα αυτό εξακολουθώ να το διδάσκω έως σήμερα στο ίδιο εξάμηνο.

γ) «**Ειδικά θέματα Ιταλικού Πολιτισμού**» (Ε΄ εξαμήνο-επιλογής). Στο μάθημα αυτό, εξετάζονται οι κυριότεροι εκπρόσωποι της Ιταλικής Τέχνης κατά την περίοδο του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα. Πέρα από την παρουσίαση των επικρατέστερων καλλιτεχνικών ρευμάτων και την επιμέρους ανάλυση του έργου του κάθε καλλιτέχνη γίνεται αντιπαραβολή με τους κυριότερους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Τέχνης. Το εν λόγω μάθημα μεταφέρθηκε από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 μεταφέρθηκε στο εαρινό εξάμηνο (Δ΄), η ύλη του εμπλουτίστηκε και εξακολουθώ να το διδάσκω έως σήμερα.

δ) «**Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας**» (Δ΄ εξαμήνο-υποχρεωτικό). Το συγκεκριμένο μάθημα απενεργοποιήθηκε από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2009-2010. Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονταν ο τρόπος δόμησης μιας εργασίας προπτυχιακού επιπέδου με βάση το σύστημα M.L.A. καθώς και το εγχειρίδιο του Umberto Eco, *Come si fa una tesi di laurea*. Εξετάζονταν ενδελεχώς ο τρόπος και τα κριτήρια επιλογής ενός θέματος, οι παραπομπές και τα είδη τους, η αποδελτίωση στοιχείων, τα βιβλιογραφικά δεδομένα και ο τρόπος συλλογής τους. Τα θέματα των εργασιών, που ήταν υποχρεωτικές για τους φοιτητές, επιλέγονταν από τα εξής επιστημονικά πεδία: νεοελληνική-ιταλική λογοτεχνία, ιταλική λογοτεχνία, ιταλική τέχνη.

ε) «**Foscolo**» (ΣΤ΄ εξαμήνο-επιλογής). Στο μάθημα αυτό παρουσιάζεται η ζωή και του έργο του κορυφαίου Ελληνο-ιταλού λογοτέχνη και εξετάζεται τόσο το ποιητικό όσο και το πεζογραφικό του έργο σε συνδυασμό με τα κριτικά του δοκίμια. Επίσης μέσα από την αλληλογραφία του εντοπίζονται οι σχέσεις του με την κλασική Ελληνική Γραμματεία, όσο και οι επαφές του με το Ευρωπαϊκό λογοτεχνικό γίγνεσθαι του καιρού του. Εξέχουσες προσωπικότητες της Ευρωπαϊκής και Ιταλικής λογοτεχνίας που υπήρξαν πρότυπά του, αλλά και η πρόσληψη του έργου του από κορυφαίους εκπροσώπους του νεοελληνικού πνεύματος μνημονεύονται εξίσου και μελετώνται μέσα από επιμέρους αναλύσεις. Το μάθημα αυτό εξακολουθώ να το διδάσκω έως σήμερα στο ίδιο εξάμηνο. Κατά το Ακαδημαϊκό έτος 2008-09, στο πλαίσιο της διδακτικής δραστηριότητας στο **Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας**, ανέλαβα την διδασκαλία έξι (6) συνολικά εξαμηνιαίων προπτυχιακών μαθημάτων, προσθέτοντας ένα ακόμη επιλεγόμενο μάθημα στο εαρινό εξάμηνο:

στ) «**Ιταλική Λογοτεχνία του Μεσαίωνα**». Το μάθημα αυτό διδάχθηκε από το

ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 έως το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014. Το μάθημα αυτό εξέταζε επισκοπικά τη λογοτεχνική παραγωγή των Δάντη, Πετράρχη και Βοκκαίου, σε τρία αντίστοιχα τμήματα: κάθε ένα εστίαζε στις γενικές γραμμές και χαρακτήρες της λογοτεχνίας του 1300 με ειδικές αναφορές στα αποσπάσματα από τα έργα *Purgatorio – Paradiso, Il Canzoniere, Decameron*.

Από το Ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 έχω αναλάβει τη διδασκαλία του μεταπτυχιακού μαθήματος γ' εξαμήνου με τίτλο: «**Ελληνο-ιταλικές αλληλεπιδράσεις στο χώρο της Νεοελληνικής Δραματουργίας**» στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του **Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας**. Στο μάθημα αυτό, το οποίο διδάσκω έως σήμερα, διερευνώνται οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας στο χώρο της δραματουργίας στα εξής πεδία:

- 1) Δέκατος έβδομος- δέκατος όγδοος αιώνας. Πρώτη περίοδος 1669-1780, Ζάκυνθος: *Ευγένια* του Θεόδωρου Μοντσελέζε.
 - 2) «Ομιλίες»: μια καινούργια ανάπτυξη της κωμωδίας. Στοιχεία της Ιταλικής θεατρικής πραγματικότητας στα δρώμενα αυτού του τύπου. Συγκλίσεις και αποκλίσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας σε πολιτισμικό επίπεδο. *Ιφιγένεια* του Πέτρου Κατσαίτη.
 - 3) *Θυέστης* του Πέτρου Κατσαίτη.
 - 4) Σαβόγιας Ρούσμελης, *Οι Γιαννιώτες*.
 - 5) Δημήτριος Γουζέλης, *Χάσης*. Ίχνη από την ιταλική παράδοση της *commedia dell' arte* στα συγκεκριμένα έργα τα οποία γράφτηκαν κατά τη περίοδο της Βενετοκρατίας.
 - 6) Μιχαήλ Σουμμάκης, *Πιστικός Βοσκός*, στα ίχνη του Pastor Fido του G.B. Guarini.
 - 7) *Aminta* του Torquato Tasso και *Αμώντας* του Γεωργίου Μόρμορη.
 - 8) *Ζήνωνας*. Κρητοεπτανησιακό θέατρο αγνώστου συγγραφέα.
 - 9) Vittorio Alfieri. Ίχνη από την αρχαία Ελληνική Γραμματεία στο έργο του κορυφαίου ιταλού τραγωδού. Επιδράσεις στο έργο του Ιωάννη Ζαμπέλιου – Ο Ρήγας και μετάφραση των έργων του Metastasio.
 - 10) Ο Ugo Foscolo δραματουργός: *Tieste*. Ένα νεανικό δραματικό κείμενο και οι αναφορές του στην ελληνική αρχαιότητα. Ο Foscolo ως συνεχιστής της παράδοσης του νεοκλασικισμού και στο χώρο του θεάτρου. Κοινές αναγωγές με τον Vittorio Alfieri.
- Τόσο τα μαθήματα του Προπτυχιακού όσο και αυτό του Μεταπτυχιακού κύκλου επικαιροποιούνται βιβλιογραφικά κάθε χρόνο

Δ'. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Είμαι μέλος στην επιτροπή για την έγκριση κονδυλίων αναλώσιμου υλικού και συγγραμμάτων από το 2002 και εξής.
2. Συμμετείχα στην επιτροπή για τον μειοδοτικό διαγωνισμό, που διενεργείται από την Οικονομική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου Αθηνών, για την αγορά ξενόγλωσσων συγγραμμάτων από τον Σεπτέμβριο του 2002 έως το 2011 που έπαυσαν να διενεργούνται διαγωνισμοί λόγω έλλειψης κονδυλίων, ωστόσο, εξακολουθώ να είμαι μέλος της επιτροπής η οποία ανασυστήνεται σε ετήσια βάση.
3. Απο το 2004 έως το 2009 ήμουν υπεύθυνη της κατάρτισης του προγράμματος επιτηρήσεων κατά τις εξεταστικές περιόδους Φεβρουαρίου, Ιουνίου, Σεπτεμβρίου.
4. Κατά την πενταετία 2004-2009 ήμουν υπεύθυνη παραλαβής και διανομής των Πανεπιστημιακών Συγγραμμάτων του Τμήματος.
5. Συμμετείχα ως θεματοδότρια, εξετάστρια, βαθμολογήτρια στις Κατατακτήριες Εξετάσεις του **Τμήματος Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας**, κατά τις περιόδους διεξαγωγής τους από το 2002 έως το 2010 και απο το 2010 συμμετέχω στις Κατατακτήριες Εξετάσεις του **Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας**, στο μάθημα της Ιταλικής Λογοτεχνίας.
6. Συμμετείχα ως εξετάστρια-βαθμολογήτρια στο ειδικό μάθημα της Ιταλικής Γλώσσας, για τους υποψηφίους του μεταπτυχιακού προγράμματος του Παιδαγωγικού Τμήματος, με υπεύθυνη την Καθηγήτρια κ^α Λαμπράκη-Παγανού, τον Μάιο του 2003, 2004 και 2005.
7. Συμμετείχα ως εξετάστρια-βαθμολογήτρια στο ειδικό μάθημα της Ιταλικής Γλώσσας, για τους υποψηφίους του μεταπτυχιακού προγράμματος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του τμήματος Φ.Π.Ψ, με υπεύθυνη την αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ^α Μ. Σιδηροπούλου, το Νοέμβριο του 2005.
8. Συμμετείχα στις συνεδρίες της Συγκλήτου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005.
9. Συμμετείχα στην οργάνωση θεατρικών παραστάσεων του Θιάσου των φοιτητών της Ιταλικής κατεύθυνσης του Τμήματος, απο τον Ιούνιο του 2005 έως και τον Ιούνιο του 2009. Συγκεκριμένα την πρώτη φορά παραστάθηκαν χαρακτηριστικά δείγματα της Commedia dell' Arte, και στη συνέχεια τα έργα: *La Locandiera* του Carlo

Goldoni, *Le Tre Vecchie*, δραματουργική διασκευή του ομώνυμου παραμυθιού του Italo Calvino, *La Mamma*, Andre Royssin, *Gli Imbianchini non hanno ricordi*, Dario Fo.

10. Συμμετείχα στην Επταμελή επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κ^ας Γ. Μηλιώνη Bertinelli με τίτλο: *Glottodidattica e Multimedialità* στις 7-7-2006.
11. Συμμετείχα στην Επταμελή επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής του κ^ου R. Rodriguez με τίτλο: *Η εθνική σκέψη στα δοκίμια των Marias και Fuster* στις 10-10-2006.
12. Συμμετείχα στην Επταμελή επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής του κ^ου Β. Δημογεροντάκη: *Η Διδασκαλία των Ιταλικών μέσα από τα εγχειρίδια Ιταλικής Γραμματικής απο τον 18^ο αιώνα έως την σύγχρονη εποχή* (2006-2007).
13. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής του κυρίου Ι. Στάμου με τίτλο: *Η μορφή του Δούλου μέσα από τις κωμωδίες του Τερέντιου και το έργο του Carlo Goldoni υπηρέτης των δυο αφεντάδων* (2007-2008).
14. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Ε. Σαρρή με τίτλο: *Η διδασκαλία της Ιταλικής Γλώσσας μέσα από λογοτεχνικά κείμενα* (2007-2008).
15. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής του κυρίου Σ. Κιορίδη με τίτλο: *Η μορφή του Διγενή Ακρίτα σε σύγκριση με τις ηρωικές μορφές της Ισπανικής Λογοτεχνίας* (2007-2008).
16. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Ε. Μενελάου με τίτλο: *Η υποδοχή του Φουτουρισμού στην Ελλάδα* (2009-2010).
17. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Β. Μπάρμπα με τίτλο: *Το Ελληνικό στοιχείο στο Έργο του Pier Paolo Pasolini* (2010-2011).
16. Συμμετείχα ως μέλος της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και ως μέλος της Επταμελούς επιτροπής της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Μαρίας Βερβέρη με τίτλο: *Η επίδραση του Πετράρχισμού στην Αγγλική Λογοτεχνία της Αναγέννησης* (2010-2011).

17. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Maria Angela Cernigliaro-Τσουρούλα με τίτλο: *Il Sapore Ariostesco in Calvino* (2011-2012).
18. Συμμετείχα ως μέλος της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής εκπόνησης και στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Ε. Κυδωνάκη με τίτλο: *Η επίδραση του ποιητικού έργου του Ugo Foscolo στην ποιητική του Ανδρέα Κάλβου και του Διονύσιου Σολωμού* (2013-2014).
19. Συμμετείχα στην Επταμελή Επιτροπή της υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής της κυρίας Ε. Κοσμοπούλου με τίτλο: *Αντιπαραθετική μελέτη στο Θέατρο εν Θεάτρω του Λουίτζι Πιραντέλλο με το έργο του Ζαν Ζενέ* (2016-2017).
20. Είμαι **Επιβλέπουσα** της Διδακτορικής Διατριβής του κυρίου Διονύση Αλεβίζου με τίτλο: *Η μορφή του Εβραίου σε έργα της ιταλικής δραματουργίας, σε σύγκριση με τις αποτυπώσεις της σε νεοελληνικά θεατρικά έργα, από τον 16ο αιώνα ως και την σύγχρονη εποχή.*
21. Είμαι **Επιβλέπουσα** της Διδακτορικής Διατριβής του κυρίου Δημήτρη Μέξη με τίτλο: *Διαφωτισμός: Έμπνευση, μελέτη, φιλοσοφική αναζήτηση και απομαγικοποίηση με τη γραφίδα του Ugo Foscolo.*
22. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2010-11 ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** της κυρίας Μαλβίνας Κεσίση με τίτλο: *Στοιχεία της Commedia Dell Arte στο Ελληνικό Κωμειδύλλιο*, στο πλαίσιο του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
23. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2013-14 ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** του κυρίου Διονύση Αλεβίζου με τίτλο: *Το έργο του Gianni Clementi, "L Ebreo" και το ιστορικό του πλαίσιο*, εντός της ύλης του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
24. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2012-13 ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** του κυρίου Δημητρίου Μέξη με τίτλο: *Το μεταθέατρο μέσα από τα έργα των Luigi Pirandello, Νίκου Καζαντζάκη και Θεοδόση Πελεγρίνη (Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα, Ο Οθέλος ξαναγυρίζει, Καρτέσιος)*, εντός του

- θεματικού πεδίου του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
25. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2012-13, ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** της κυρίας Ισιδώρας Στάθη με τίτλο: *Θείος Όνειρος - Φιόρο του Λεβάντε. Από την κορύφωση της commedia dell arte, εως τις απαρχές της. Ένα ταξίδι στο χρόνο μέσα απο τα δύο έργα του Γρηγορίου Ξενόπουλου* στο πλαίσιο του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
26. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2013-14, ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** της κυρίας Καλλιόπης Μαζωνάκη με τίτλο: *Οι πρόλογοι των θεατρικών έργων του Κρητοεπτανησιακού Θεάτρου σε σχέση με τους προλόγους των προτύπων τους*, εντός της ύλης του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
27. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2013-14, ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** της κυρίας Βασιλικής Καραμέρη με τίτλο: *Τα ίχνη του Ιταλικού Θεάτρου στο Κωμειδύλλιο της Επτανήσου και της Αθήνας* εντός της ύλης του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
28. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2014-15, ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** της κυρίας Αναστασίας Γόιδα με τίτλο: *Eduardo de Filippo Αχ, αυτά τα φαντάσματα: παρουσίαση και σύγκριση του ιταλικού έργου με την νεοελληνική του απόδοση*, στο πλαίσιο του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με βαθμό άριστα (09).
29. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2012-13, ανέλαβα την **επίβλεψη** της **Πτυχιακής Εργασίας** του κυρίου Γεωργίου Μπιτσάκου με τίτλο: *Γυναίκες της Δύναμης, της Αυταπάρνησης και της Αήθης μέσα απο τα έργα του Σοφοκλή, του Αισχύλου, του Alfieri και του Foscolo*, εντός του θεματικού πεδίου του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).

30. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2011-12 συνεπέβλεψα την **Πτυχιακή Εργασία** του κυρίου Παύλου Βασία με υπευθυνο τον Καθηγητή Γεράσιμο Ζώρα. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
31. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2011-12 συνεπέβλεψα την **Πτυχιακή Εργασία** του κυρίου Θεόδωρου Μωραϊτίνη με υπευθυνο τον Καθηγητή Γεράσιμο Ζώρα. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
32. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2014-15 συνεπέβλεψα την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Γεωργίας Δημητρακοπούλου με υπευθυνο τον Καθηγητή Γεράσιμο Ζώρα. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (09).
33. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2014-15 συνεπέβλεψα την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Λέντα Μπιάνκο με υπευθυνο τον Καθηγητή Γεράσιμο Ζώρα. Η εργασία αξιολογήθηκε με άριστα (10).
34. Απο το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-17 συνεπιβλέπω την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Χριστίνας Πάντου με υπευθυνο τον Καθηγητή Γεράσιμο Ζώρα.
35. Απο το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2012-13 **επιβλέπω** την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Μαρίας Καραμάνογλου εντός του θεματικού πεδίου του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας .
36. Απο το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2014-15 **επιβλέπω** την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Ιφιγένειας Γιαλόγλου εντός του θεματικού πεδίου του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας .
37. Απο το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-16 **επιβλέπω** την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Αναστασίας Κωνσταντινίδη εντός του θεματικού πεδίου του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας
38. Απο το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-16 **επιβλέπω** την **Πτυχιακή Εργασία** της κυρίας Αθηνάς Κευγά εντός του θεματικού πεδίου του μαθήματος Ελληνοϊταλικές Αλληλεπιδράσεις στο Χώρο της Δραματουργίας
39. Από το Ακαδημαϊκό έτος 2006-07 έως το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 κατήρτιζα τον κατάλογο συγγραμμάτων της ιταλικής κατεύθυνσης.
40. Από το Ακαδημαϊκό έτος 2007 έως το Ακαδημαϊκό έτος 2013 είμαι μέλος της τριμελούς επιτροπής για την παραλαβή των ξενόγλωσσων συγγραμμάτων του

τμήματος.

41. Κατά την περίοδο 2006-2007 ήμουν εξετάστρια και βαθμολογήτρια στο διαγωνισμό του **Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών** για την υποτροφία εσωτερικού με γνωστικό αντικείμενο «**Ιταλική Λογοτεχνία**».
42. Κατά την περίοδο 2007-2008 ήμουν εξετάστρια και βαθμολογήτρια στο διαγωνισμό του **Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών** για την υποτροφία εσωτερικού με γνωστικό αντικείμενο «**Ιταλική Λογοτεχνία**».
43. Από το ακαδημαϊκό έτος 2009 έως 2012 συμμετέχω στην επιτροπή για το κληροδότημα Αντωνίου Παπαδάκη ως εξετάστρια, βαθμολογήτρια στο μάθημα για τους υποψήφιους μεταπτυχιακούς φοιτητές «**Μεθοδολογία της Επιστημονικής Έρευνας**».
44. Από το ακαδημαϊκό έτος 2012 έως 13 συμμετέχω στην επιτροπή για το κληροδότημα Αντωνίου Παπαδάκη ως αναπληρώτρια εξετάστρια βαθμολογήτρια στα μαθήματα «**Εισαγωγή στην Ιταλική Λογοτεχνία**», «**Σύγχρονη Ιταλική Λογοτεχνία**», «**Ιταλική Ιστορία και Πολιτισμός**».
45. Κατά την περίοδο 2006-2007 ήμουν μέλος της επιτροπής του **Υπουργείου Παιδείας** για την επιλογή ξενόγλωσσων συγγραμμάτων (ιταλικής γλώσσας) στα Γυμνάσια.
46. Κατά την περίοδο 2007-2008 ήμουν μέλος της επιτροπής του **Υπουργείου Παιδείας** για την επιλογή ξενόγλωσσων συγγραμμάτων (ιταλικής γλώσσας) στα Γυμνάσια
47. Κατά την περίοδο 2007-2008 ήμουν μέλος της επιτροπής του **Υπουργείου Παιδείας** για την επιλογή ξενόγλωσσων συγγραμμάτων (ιταλικής γλώσσας) στα Λύκεια.
48. Για το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 κατήρτησα τον **κατάλογο** των ξενόγλωσσων συγγραμμάτων για το **Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα** της Σχολής.
49. Από το 2002 έως το 2013 παρείχα γραμματειακή υποστήριξη στο πρόγραμμα Erasmus για το Πανεπιστήμιο «La Sapienza» της Ρώμης.
50. Συμμετείχα για το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 στην Επιτροπή Καλλιτεχνικών εκδηλώσεων του Τμήματος.
51. Συμμετείχα στην σύνταξη του εσωτερικού κανονισμού του τμήματος τον

Σεπτέμβριο του 2009.

52. Συμμετείχα στα ΕΚΛΕΚΤΟΡΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ των κάτωθι ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ: Δρόσος Δημήτριος, Παπαγεωργίου Ανθή, Στεργιοπούλου Ελένη, Κρητικού Βικτωρία, Αλεξοπούλου Αγγελική, Τσόλκας Ιωάννης, Παγκράτης Γεράσιμος, Δημοπούλου Ρουμπίνη, Μηλιώνη Γεωργία.
53. Συμμετείχα στα ΕΚΛΕΚΤΟΡΙΚΑ ΣΩΜΑΤΑ ΕΕΔΠΙ-ΕΤΕΠ: Σπανοπούλου Κωνσταντίνα - Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών, Λεονταρίδου Ελένη - Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών, Σπίνουλα Αρετή – Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας, Καράμπαλη Άννα – Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας, Γεωργιάκης Νικόλαος – Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας.
54. Τον Ιανουάριο του 2017 κατήρησα την ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ της Μόνιμης Επίκουρης Καθηγήτριας ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗ υποψήφιας για εξέλιξη στη Βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή με γνωστικό αντικείμενο: «Γερμανική Λογοτεχνία και Συγκριτική Γραμματολογία».
55. Στις 16/12/2010 συμμετείχα ως αναπληρωματικό μέλος της Εφορευτικής Επιτροπής στις εκλογές για την ανάδειξη Προέδρου του Τμήματος. Επίσης τον Δεκέμβριο του 2012 καθώς και τον Μάιο του 2014 συμμετείχα ως πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής στις εκλογές για την ανάδειξη Προέδρου του Τμήματος.
56. Τον Ιανουάριο του 2014 συμμετείχα ως μέλος της Εφορευτικής Επιτροπής στις εκλογές που προκήρυξε η Κοσμητεία για την ανάδειξη Επιστημονικού Εκπροσώπου στον ΕΛΚΕ. Επίσης τον Ιανουάριο του 2017 συμμετείχα ως μέλος της Εφορευτικής Επιτροπής στις ίδιες εκλογές.
57. Στις 25/05/2011 συμμετείχα ως πρόεδρος της Εφορευτικής Επιτροπής στο εκλογικό κέντρο των φοιτητών της Φιλοσοφικής στις εκλογές για την ανάδειξη Κοσμήτορα της Σχολής.
58. Από το 2011 έως σήμερα εκλέγομαι ανελλιπώς ως μέλος της Εξελεγκτικής Επιτροπής του Συλλόγου Διδακτικού Προσωπικού της Φιλοσοφικής Σχολής.
59. Τα τελευταία τρία χρόνια προεδρεύω της Επιτροπής για την Ανάληψη Φοιτητικών Πρωτοβουλιών.
60. Τα τελευταία δύο χρόνια είμαι μέλος της Επιτροπής του Πρωτοκόλλου

Καταστροφής του Τμήματος.

61. Τα τελευταία δύο χρόνια συμμετέχω στην Επιτροπή Δημοσίων Σχέσεων του Τμήματος

Ε΄. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

1. Συμμετείχα ως εξετάστρια - βαθμολογήτρια στις Πανελλαδικές Εξετάσεις για ομογενείς, το Σεπτέμβριο του 2004, στο μάθημα της Ιταλικής Γλώσσας.
2. Συμμετείχα ως βαθμολογήτρια Α΄ στις Εξετάσεις του Α.Σ.Ε.Π, κατά την περίοδο του Μαρτίου του 2004, στην Ιταλική Γλώσσα.
3. Συμμετείχα ως εξετάστρια-βαθμολογήτρια σε προφορικές και γραπτές εξετάσεις, στον διαγωνισμό που προκήρυξε το Γενικό Επιτελείο Στρατού (Γ.Ε.Σ.), για την πρόσληψη διερμηνέων στο μάθημα της Ιταλικής Γλώσσας, την περίοδο Μαΐου-Ιουνίου 2004.
4. Κατά την εαρινή περίοδο 2009 και 2010 ήμουν μέλος της Επιτροπής που όρισε το Υπουργείο Παιδείας για την επιλογή Ξενόγλωσσων Εκπαιδευτικών Συγγραμμάτων (Ιταλικής Γλώσσας) για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

ΣΤ΄. ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διδακτορικής μου διατριβής, λόγω του ιδιαίτερου εύρους της βιβλιογραφίας που απαιτούσε η φύση του θέματος, υπήρξε απαραίτητη η συνεχής έρευνά μου σε βιβλιοθήκες όπως η Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, η Βιβλιοθήκη της Βουλής καθώς και η Εθνική Βιβλιοθήκη. Επίσης λόγω της φύσης των ερευνών μου επισκέπτομαι την εαρινή περίοδο την τελευταία επταετία τις βιβλιοθήκες Κέρκυρας, Κεφαλλονιάς, Ζακύνθου και Λευκάδας. Αλλά η φύση και των μετέπειτα ερευνών μου καθιστούσε και καθιστά αναγκαία την μελέτη μου στις παραπάνω βιβλιοθήκες καθώς και σε αρχεία, όπως το Ε.Λ.Ι.Α, η Βιβλιοθήκη του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, ενώ συχνά χρησιμοποιώ τα ηλεκτρονικά αρχεία του Ε.Κ.Τ. (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης), καθώς φυσικά και την βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Dante Alighieri, όπως και του Ιταλικού Ινστιτούτου. Λόγω των συχνών επισκέψεών μου στις παραπάνω βιβλιοθήκες έκρινα σκόπιμο να γίνω μέλος του Ινστιτούτου Dante Alighieri, καθώς και του συλλόγου Φίλων Γενναδείου Βιβλιοθήκης. Παράλληλα φροντίζω σε τακτά χρονικά διαστήματα να επισκέπτομαι βιβλιοθήκες της Ιταλίας.

I. ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

1. *Δαντικά Σύμμεικτα*, Εκδόσεις Κ. και Π. Σμπίλιας, Πειραιάς 2002.
2. *Από την επιστολογραφία του Ugo Foscolo. Σχολιασμός των Ερωτικών Επιστολών του*, Εκδόσεις Λύχνος ΕΠΕ, Αθήνα 2006.
3. *Συγκριτολογικά Ερανίσματα. Τέσσερις περιπτώσεις από την ιταλική λογοτεχνία*, Εκδόσεις Λύχνος ΕΠΕ, Αθήνα 2006.
4. *Οι Τρεις Γριές. Το ταξίδι από το παραμύθι στο θέατρο*, Εκδοτική Παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2012.
5. *Διαβαθμίσεις της Αισθησιαρχίας στο έργο του Ugo Foscolo από το 1800-1806*. Εκδοτική Παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2012.
6. *I rispecchiamenti della letteratura italiana attraverso le opere di Gregorio Xenopoulos*. Εκδοτική παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2012. Κεντρική διάθεση: Le

Livre Ouvert Atene.

7. *Foscolo ο Φιλόπατρις. Απεικονίσεις, Απηχήσεις Αντικατοπτρισμοί του έργου του στον Ελλαδικό Χώρο*. Εκδόσεις Τρίμορφο, Αθήνα 2017.
8. *Η Ιταλία του Γρηγόρη Ξενόπουλου*, εκδοτική παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2017.

II. ΑΡΘΡΑ

1. «Αφιέρωμα στον Κώστα Ουράνη», περιοδικό *Δεξαμενή*, τεύχ. ΙΑ΄, Ιανουάριος 2003, σσ. 103-113.
2. «Η μορφή του Νικήτα Χωνιάτη μέσα από το έργο *Baudolino* του Umberto Eco», περιοδικό *Δεξαμενή*, τεύχ. ΙΒ΄, Δεκέμβριος 2003, σσ. 105-122.
3. «Ελληνοϊταλικά Σύμμικτα», *Παρνασσός*, Τομ. ΜΕ΄ Αθήνα 2003
4. «Κωστής Παλαμάς: Ατενίζοντας την Ευρώπη», περιοδικό *Δεξαμενή*, τεύχ. ΙΒ΄, Δεκέμβριος 2003, σσ. 153-160.
5. «Άγγελος Σικελιανός: Διαβάζοντας τον Gabriele d' Annunzio» *Δεξαμενή*, τεύχ. ΙΓ΄-ΙΔ΄, Δεκέμβριος 2004, σσ. 151-167.
6. «Η μορφή του Ιουστινιανού μέσα από τον Δαντικό Παράδεισο και δύο ιστορικά μυθιστορήματα» *Δεξαμενή*, τεύχ. ΙΓ΄-ΙΔ΄ Δεκέμβριος 2004, σσ. 169-194.
7. «Αντιπροσωπευτικοί χαρακτήρες της γαλλικής κοινωνίας από τον 13^ο αιώνα έως τις ημέρες μας, όπως καταγράφονται σε έργα της νεοελληνικής λογοτεχνίας». *Παρνασσός*. τομ. ΜΗ΄ (2006), σ.σ. 331-344.
8. «Η σκηνή και ο ρόλος της στη ζωή του Luchino Visconti» *Οδός Πανός*, τεύχ. 134, Οκτώβριος -Δεκέμβριος 2006 σσ. 14-22.
9. «Luchino Visconti: Σε αναζήτηση του αληθινού. Χωροχρονικός προσδιορισμός της λογοτεχνίας του ρεαλισμού μέσα από τη σχέση του με τον κινηματογράφο», *Οδός Πανός*, τεύχ. 134, Οκτώβριος -Δεκέμβριος 2006, σσ. 64-76.
10. «Δύο μοτίβα μεταμόρφωσης- Για τον Ουγκώ και τον Πιραντέλλο» *Οδός Πανός* α.τ. 136 Ιούνιος 2007, σ.σ. 21-40.
11. «Η Ελλάδα όπως αντικατοπτρίζεται στον *Ηγεμόνα*» *Οδός Πανός* α.τ. 138 Δεκέμβριος 2007, σ.σ. 64-74.
12. «Ο Ερωτικός Foscolo» *Επτανησιακά φύλλα*, Τομ. κζ΄, Ζάκυνθος, Χειμώνας 2007,

- σ.σ. 699-717.
13. Ο Τζιουζέππε Γκαριμπάλντι όπως απεικονίζεται στο έργο *Ηρωική Τριλογία* του Κωστή Παλαμά», *Ομπρέλα* α.τ. 79, Φεβρουάριος 2008, σ.σ. 73-80.
 14. «Ugo Foscolo: Η αναχώρηση και η επιστροφή των μουσών στην Ελληνική Γη», *Διαβάζω* α.τ. 489, Οκτώβριος 2008, σ.σ. 99-102.
 15. «Torquato Tasso: Η πικρή κωμωδία του Carlo Goldoni. Συνάντηση δυο μεγάλων πνευμάτων επί σκηνής και συγκλίνοντα σημεία μεταξύ τους», *Οδός Πανός* α.τ. 142 Δεκέμβριος 2008, σ.σ. 100-105.
 16. «Luchino Visconti: Ο ρόλος της ιστορίας στη ζωή και το έργο του», *Ιστορία*, α.τ. 490. Απρίλιος 2009 σ.σ. 69-80.
 17. «Οι Umberto Boccioni –Carlo Carrá απεικονίζουν την Δαντική κόλαση», *Ιστορία* α.τ. 491. Μάιος 2009 σ.σ. 86-92.
 18. «Από τη στρατιωτική ζωή του Ugo Foscolo» Α΄ μέρος, *Ιστορία* α.τ. 491. Απρίλιος 2011 σ.σ. 70-77.
 19. «Απο τον Βοκκάκιο στον Τσόσερ». Οδός Πανός Ιανουάριος-Μάρτιος 2014 σ.σ. 71-75.
 20. «Από τη στρατιωτική ζωή του Ugo Foscolo» Β΄ μέρος, *Ιστορία* α.τ. 491. Μάιος 2011 σ.σ. 70-75.
 21. «Doctors and illnesses in Boccaccio’s Decameron» *Hectoen International*, Volume 5, Issue 1, Winter 2013, 2155-3017.
 22. «Ο Ugo Foscolo στα *Μονόφυλλα Συγκομιδής*. Οι απεικονίσεις του ποιητή μέσα απο τον Διονύση Σέρρα», *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, 2013, τευχ. 14, σ.σ. 657-668.
 23. «The figure of the doctor through Boccaccio’s Decameron», *Infezioni in Medicina* 2014 Mar; 22(1): 62-8.
 24. «The unknown urological disease of Ugo Foscolo», *Eur Ur Suppl.* 2015; 14(2) e888
 25. «The Silent Death of Ugo Foscolo», *Springerplus* 2016 Feb 3;5:113. doi: 10.1186/s40064-016-1744-1.
 26. «The Poet and the Disease», *Infezioni in Medicina*, 2016 Jun 1; 24(2): 158-62.
 27. «The imaginary dialogues of Carlo Diano with Epicurus and their impact on his cancer suffering», *Eur Ur Suppl*, 2016; 15(3); e376.

28. «Η Μούσα της Θάλασσας της Μεσογείου», *Το Κοράλλι*, 10, Ιούλιος –Σεπτέμβριος 2016,109-116.
29. «I contatti, tra i vivi e i morti, attraverso i regni oltremondani. Inferno dantesco». Το άρθρο έχει γίνει δεκτό προς δημοσίευση από το περιοδικό *Παρουσία*.
30. «I contatti fra i vivi e i morti attraverso i regni oltremondani. Purgatorio dantesco». Το άρθρο έχει γίνει δεκτό προς δημοσίευση στην *Επετηρίδα της Φιλοσοφικής*.
31. «Romanticism in André Marie Chenier's and Ugo Foscolo's poetry and chronic disease: A fact or a coincidence?» Το άρθρο έχει γίνει δεκτό προς δημοσίευση από το περιοδικό *Hectoen International*.
32. «A Comparative Analysis of Three Romantic Epistolary Novels from Germany, Italy, and Greece», October 2016, *Primerjalna Knjizevnost* 39(1):91-104
33. «The Atrides Saga and Power Play». October 2017, *European Journal of Language and Literature* 9(1):10-1.
34. «Οι Σκιαγραφήσεις του Ugo Foscolo με την πένα του Γρηγόρη Ξενόπουλου», Απρίλιος 2018, *Οδός Πανός*, 37(178):127-132.
35. «Εισαγωγή για τον Ugo Foscolo», Απρίλιος 2018, *Οδός Πανός*, 37(178):116.
36. «Χρονολόγιο Ugo Foscolo», *Οδός Πανός*, 37(178):117-118.
37. «Εισαγωγή για τον Γρηγόρη Ξενόπουλο» *Οδός Πανός*, 37(178):133.
38. «A Fascinating Trip Through Literature in Elena Ferrante's Neapolitan Novels», July 2018, *International Advisory Board*, 72
39. «Μια αναδρομή στο πεδίο των πνευματικών διεπαφών. Ο Διονύσης Σέρρας καταθέτει ποιητικά για τον Ugo Foscolo: "Αφήγηση για συναντήσεις"» *Κεφαληνιακά Χρονικά* 2018,379-385.
40. «Άγνωστες μαρτυρίες για την Επτανησιακή Σχολή: Ένα αθησαύριστο ποίημα του Πέτρου Κουαρτάνου Καλογερά». *Δέλτος* Ιανουάριος-Ιούνιος 2019,177-181.
41. «Διονύσης Σέρρας: Άκλειστος Κύκλος, Ταξιδιωτικά Ποιήματα (2007-2012). Ένα ελκυστικό ποιητικό κάτοπτρο αντιθέσεων μεταξύ Ανατολής – Δύσης»2020 *Οδός Πανός*, 39(188):172-179.

III. ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. «Αντιπροσωπευτικοί χαρακτήρες της γαλλικής κοινωνίας από τον 13^ο αιώνα έως τις ημέρες μας, όπως καταγράφονται σε έργα της νεοελληνικής λογοτεχνίας», *Διεθνές Συνέδριο Ετερότητα και Κοινωνία*, Γαλλικό Ινστιτούτο, Αθήνα, 7-10 Μαΐου 2003.
2. «Ο Μοριάς σε κείμενα ιταλών λογίων κατά τους ΙΕ'-ΙΖ' αιώνες», *Ο Μορηάς 1460-1485. Από το Δεσποτάτο στο Regno. 16^ο Διεθνές Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης*, Μονεμβασιώτικος Όμιλος – Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Κάστρο Μονεμβασίας, 5-7 Ιουλίου 2003.
3. «Dalla Grecia: Personaggi danteschi – simboli preumanistici», *Dante e la nascita dell' uomo del Rinascimento, LXXVI Congresso Internazionale*, Siena, 25-27 Settembre 2003.
4. «Sexually Offended in the European Literature», Sex Offending is Everybody's Business, 8th International Conference of the International Association for the Treatment of Sexual Offenders (IATSO), Athens, 6-9 October 2004.
5. «Το αθλητικό πνεύμα κατά την περίοδο των Μέσων Χρόνων όπως προβάλλεται από ορισμένες ιπποτικές μυθιστορίες της εποχής στην Ελλάδα και στην Ευρώπη», *Η εικόνα του αθλητισμού μέσω της Λογοτεχνίας*, Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, 4-7 Νοεμβρίου 2004
6. «Παναγιώτης Σούτσος, Λέανδρος: Ο απόηχος του Jacopo Ortis, στην Ελλάδα», *Ελλάδα Ιταλία, πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις. Α' Διεθνές Συνέδριο που διοργανώθηκε από το Τμήμα Ιταλικής Φιλολογίας στις 30/11/2011.*
7. «Άγιος Φραγκίσκος, Δάντης, Πετράρχης: Τρεις εξαιρετικές περιπτώσεις μέσα από το έργο της Μαριέττας Μινώτου». *Η Μαριέττα Γιαννοπούλου Μινώτου και η εποχή της. Η ζακύνθια λογία πρωτοπόρος του γυναικείου κινήματος. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Ζάκυνθος 5 έως 7/10/2012.*
8. «Ugo Foscolo: An Italian poet in England. The consequences of migration in his literary production». *5th Adriatic Ionian International Conference "Migration and Diaspora"*, Igoumenitsa 3-5 October 2013
9. «Isabella Teotochi Albrizzi - Ugo Foscolo: Η σχέση και το έργο των δύο επτανήσιων λογοτεχνών μέσα από την αλληλογραφία τους». *Ι' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο*,

- Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Μουσείο Σολωμού, Κέρκυρα 1-4/5/2014
10. «Οι αντικατοπτρισμοί των κορυφαίων εκπροσώπων της αισθησιοκρατίας του 18^{ου} αιώνα στο γραπτό λόγο του Ugo Foscolo», *3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης*, Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας & Θεωρίας της Επιστήμης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Αθήνα 27-29 Νοεμβρίου 2014
 11. «The unknown disease of Ugo Foscolo and its impact in the character of his writing», EAU 2015, Madrid 23-27 April 2015
 12. «Looking for Love in Werther, Jacopo Ortis, and Leandros», International Conference Universality of literature and Universals in Literature: Spread Your Love, Ljubljana, November 26th & 27th, 2015
 13. «Dall' Inferno al Purgatorio: l' ascensione di Matthew Pearl e Matilde Asensi. Contrapposti da definire» *Il Dante dei moderni. La Commedia dall'Ottocento ad oggi. Convegno internazionale di studi danteschi*, Varsavia 2-4 Dicembre 2015
 14. «In Spuren Gehen», Turns und kein Ende, Aktuelle Tendenzen in Germanistik und Komparatistik, Athen 9-11/12/2015
 15. «The imaginary dialogues of Carlo Diano with Epicurus and their impact on his cancer suffering», EAU 2016, Munich 10-13/3/2016
 16. «Από τον G. Casanova στον U. Eco: αντικατοπτρισμοί της Κωνσταντινούπολης. Συγκριτική προσέγγιση με τις αντίστοιχες απεικονίσεις της Βασιλεύουσας στο πεδίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας», Συνέδριο *Η Κωνσταντινούπολη στην Ιστορία και την Λογοτεχνία* Αθήνα, 13 - 14 Μαΐου 2016.
 17. «Iskanje ljubezni v Wertherju, Jacopu Ortisu in Leandru (Looking for love in Werther, Jacopo Ortis, and Leandros), Looking for love in Literature, 2016, At: Zagreb, Croatia
 18. «The Dilemma Between Freedom and Death on the Theatrical Scene», 13th International Conference on Social Sciences-ICSS XIII October 2017, At: University of Vienna, Vienna, Austria.
 19. Η συνύπαρξη της Ιατρικής με τη Λογοτεχνία: από το πρόσωπο στο κείμενο» Conference: 2ο AKDO, Literature and medicine, November 2017, Ξενοδοχείο Τιτάνια, Αθήνα

20. «Η λογοτεχνία ως κινητήριοις μοχλός στο έργο του Αλεξάντρ Σεργκέγεβιτς Πούσκιν *Ευγένιος Ονέγκιν*: η περίπτωση των ιταλικών αντικατοπτρισμών Литература как движущая сила в произведении Александра Сергеевича Пушкина *Евгений Онегин*: тема итальянских отражений. » Conference: Διεθνές Συγκριτολογικό Συνέδριο: Η ρωσική λογοτεχνία και η διεπαφή της με άλλες εθνικές λογοτεχνίες της Ευρώπης, Φεβρουάριος 2018, Ατ: Αμφιθέατρο "Ιωάννης Δρακόπουλος" Κεντρικό Κτήριο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα
21. «Ανδρέας Λασκαράτος και Ιταλία: Διακειμενικές Συνομιλίες του Επτανήσιου ποιητή με Ιταλούς Λογοτέχνες του 14ου, 17ου και 19ου Αιώνα», ΙΑ΄ Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο Μάιος 2018 Κεφαλονιά.
22. «A fascinating trip through literature in Elena Ferrante's Neapolitan Novels», 15th International Conference on Social Sciences -ICSS XV 2018, Ατ: Leuven, Belgium.
23. «Rome as a Memorial Place in European Cultures», Conference: Et in Arcadia Ego. Rom als Erinnerungsort in europäischen Kulturen/ Et in Arcadia Ego. Rome as a Memorial Place in European Cultures/ Et in Arcadia Ego. Roma come luogo della memoria nelle culture europee September 2018, Ατ: Łódź, Poland
24. «Στρατόπεδο εκ των έσω», 6th European Congress of Modern Greek Studies October 2018, Ατ: Lund, Sweden
25. Διονύσιος Σολωμός & Luigi Mercantini, Η Επανάσταση στην Ιστορία και την Λογοτεχνία, Ιούνιος 2020, Η Επανάσταση στην Ιστορία και την Λογοτεχνία Ατ: Αμφιθέατρο Πολεμικού Μουσείου, Αθήνα.

IV΄ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. «Σημεία επαφής Chaucer-Pasolini στο έργο I Racconti di Canterbury», *Ημερίδα για τα 30 χρόνια απο το θάνατο του Pier Paolo Pasolini*, Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας (ΕΚΠΑ), Κεντρικό κτήριο Πανεπιστημίου, Αθήνα, 13/12/2005
2. «Η Κωνσταντινούπολη μέσα από ιταλικά γραπτά κείμενα», *Ημερίδα 1453*, Ένωση Σμυρναίων Μικρασιατών, Αθήνα, 29/5/2007.

3. «Η θέση της γυναίκας μέσα από το *Δεκαήμερο*. Τρεις Ιδιαίτερες περιπτώσεις», *Η μορφή της γυναίκας μέσα από την Ιταλική Λογοτεχνία*, Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας (ΕΚΠΑ), Φιλοσοφική Σχολή (AULA), Αθήνα, Μάρτιος 2008.
4. «Isabella Teotochi Albrizzi: Μια Γυναίκα σκιαγραφεί τους πιο σημαντικούς άνδρες της εποχής της», *Η μορφή της γυναίκας μέσα από την Ιταλική Λογοτεχνία*, Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας (ΕΚΠΑ), Φιλοσοφική Σχολή (AULA), Αθήνα, Μάρτιος 2009.
5. «Από τον Βοκάκιο στον Chaucer. Μια ιστορία αγάπης από την “Θησηίδα” στις “Διηγήσεις του Canterbury”», *Επιστημονική Ημερίδα, Η Ελλάδα του Βοκάκιου*, Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, Ταύρος, 3 Ιουνίου 2013
6. «Η Μούσα της Μεσογείου», *Ευρωπαϊκή Ημέρα για τη Θάλασσα*, Πειραιάς, 28-31 Μαΐου 2015.
- 7 «Οι “χαμένοι” της μετάφρασης» *Italoellenica: Incontri sulla lingua e sulla traduzione, Ελληνοϊταλικές Συναντήσεις Για Τη Γλώσσα και τη Μετάφραση*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αμφιθέατρο Δρακόπουλου, 25 Νοεμβρίου 2015.
8. «Ο Άγιος της Ασίζης και ο Ποιητής της Φλωρεντίας: συνοδοιπόροι του Καζαντζάκη», *Ο Καζαντζάκης και η Ιταλία*, Ημερίδα, Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, Αθήνα 12 Φεβρουαρίου 2016
9. «Λουίτζι Πιραντέλλο: Από το αφήγημα στη σκηνή-Μια πορεία» *Luigi Pirandello: η πορεία από τη λογοτεχνία και τη φιλοσοφία στο θέατρο*, Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, Αθήνα, 22 Μαρτίου 2016.

V. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Μετάφραση δύο κεφ. από το έργο της Rosetta Loy, *Σοκολάτα στον Χάνσελμαν*, που δημοσιεύθηκε, στο περ. *Μετάφραση* στα πλαίσια του αφιερώματος "Σύγχρονες Ιταλίδες συγγραφείς", Σεπτέμβριος 1997.

VI. ΑΛΛΑ

- Συγγραφή του εισαγωγικού σημειώματος για την παράσταση Φιλουμένα Μαρτουράνο για την ομόθυμη παράσταση του Εθνικού Θεάτρου, Απρίλιος 2015, Αθήνα.

- Συγγραφή του εισαγωγικού σημειώματος για το βιβλίο "Poco piu vuoto" di Andreas Georgallides, Casa Editrice Kimerik, May 2020, Messina, Italia.

VII. ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

1. Κριτική στο έργο της Ζωής Τατάκη Ιωσηφίδου, *Σε μία διαδρομή, Δεξαμενή*, τεύχ. ΙΓ' - ΙΔ', Δεκέμβριος 2004, σσ. 141-150.
2. Βιβλιοκρισία του έργου του Διονύση Μουσμώτη, *Η Μαριέττα Γιαννοπούλου-Μινώτου, ο Γιάννης Ψυχάρης και ο Ούγκο Φόσκολο*, (εκδόσεις Ευθύνη/Αναλόγιο), *Φιλολογική* Οκτ/Δεκ 2012, τευχ. 121.
3. Βιβλιοκρισία: Το ταξίδι της αναζήτησης ως εμπειρία ζωής -Ποιήματα 1982-2012. Βιβλιοκριτική στο έργο του Διονύση Σέρρα. *Πόρφυρας* 2014, τευχ.153, σελ. 290-91
4. Βιβλιοκρισία στις *ΕΠΙ-ΣΤΡΟΦΕΣ - Λυρικοσατιρικά στιχουργήματα (1983-2013)* του Διονύση Σέρρα, *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, Τόμ. 16, Αργοστόλι 2015.

VIII. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Η πόλη μέσα από την ιταλική λογοτεχνία

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, εκπονήθηκε μελέτη με τίτλο «Η ΠΟΛΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΩΔΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΟΝΕΤΑ ΤΟΥ UGO FOSCOLO ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (1798- 1803)». Διάρκεια Προγράμματος από Μάιο του 2011 έως Μάιο του 2012.

2. «Η Θάλασσα στη λογοτεχνία και τον πολιτισμό της Ιταλίας και της Ελλάδας», του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος εκπονήθηκε η μελέτη «Η Μούσα της Μεσογείου» και ανακοινώθηκε στην Ημερίδα «Η Θάλασσα στην Τέχνη και τη Λογοτεχνία» που διοργάνωσε ο Δήμος Πειραιά στη Δημοτική Πινακοθήκη στις 28 Μαΐου 2015.

ΙΧ. ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

12/09/2018 «Δάντης Αλιγκιέρι», Ραδιοφωνικός Σταθμός Ιεράς Μητροπόλεως Αθηνών
07/08/2019 «Σκιαγραφήσεις της μορφής της Madonna μέσα από την Ιταλική Ποίηση»
Ραδιοφωνικός Σταθμός Ιεράς Μητροπόλεως Αθηνών
08/06/2020 «Η ιδέα του Θανάτου στην *Θεία Κωμωδία* του Δάντη», Ραδιοφωνικός
Σταθμός Ιεράς Μητροπόλεως Αθηνών

Χ. ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Είμαι τακτικό μέλος του Συνδέσμου Επιστημόνων Πειραιώς και τακτικό μέλος του συλλόγου Κωνσταντινοπολιτών. Στις 15 Δεκεμβρίου του 2003 βραβεύτηκα για την προσφορά μου απο το Σύνδεσμο Μεγαλοσχολιτών. Είμαι μέλος του συλλόγου Dante Alighieri και του Ιταλικού Ινστιτούτου.

Τον Μάϊο του 2011 εξελέγην τακτικό μέλος του πολιτιστικού συλλόγου Ζακυνθίων «Ούγος Φώσκολος» και συμμετέχω ενεργά σε όλες τις εκδηλώσεις καθώς και στην κίνηση για την αποκατάσταση της οικίας του ποιητή.

ΜΑΡΙΑ ΣΓΟΥΡΙΔΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ιανουάριος 2017

Τα έργα που κατατέθηκαν προς κρίση, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- A) Ελληνικές δημοσιεύσεις.
- B) Ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις.
- Γ) Ομιλίες-συνέδρια-προγράμματα.
- Δ) Βιβλιοκρισίες.
- Ε) Συγγράμματα.

A. Ελληνικές δημοσιεύσεις

παρατίθενται με χρονολογική σειρά:

1. Αφιέρωμα στον Κώστα Ουράνη, *Δεξαμενή*, Ιανουάριος 2003, τεύχος ΙΑ΄, σ.σ. 103-113.

Το παρόν μελέτημα που τιτλοφορείται με το όνομα του ποιητή, συμπεριλαμβάνεται στο Αφιέρωμα του περιοδικού *Δεξαμενή* που εκδίδεται με αφορμή την συμπλήρωση 50 ετών από το θάνατο του Κώστα Ουράνη. Όσον αφορά το περιεχόμενό του εστιάζει κατά κύριο λόγο στον τρόπο διαμόρφωσης της ποιητικής του, την σχέση του δημιουργού με την Ευρώπη και τις επιρροές που δέχτηκε από τον Dante Alighieri. Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στο νεανικό έργο του ιταλού ποιητή *Vita Nuova*, μέσα από την ποιητική του συλλογή *Νοσταλγίες*, τη σύνθεσή του “Τα Μάτια” που έχει δαντικά στοιχεία, το “Πάψετε πια”, από τις *Αποδημίες* που παραπέμπει στο 26^ο άσμα της Κόλασης και στο “Nel mezzo del cammin” από την ίδια συλλογή που φέρει ως τίτλο τον πρώτο στίχο της *Θείας Κωμωδίας*. Σε μια Αθήνα που κυριαρχούν τα πρότυπα της γαλλικής ποίησης, ο Κ. Ουράνης πρωτοτυπώντας στρέφεται στους ιταλούς κλασικούς και εμπνέεται από το έργο τους.

2. Η μορφή του Νικήτα Χωνιάτη μέσα από το έργο *Baudolino* του Umberto Eco», *Δεξαμενή*, Δεκέμβριος 2003, τεύχος ΙΒ΄, σ.σ. 105-122.

Στο εν λόγω άρθρο εξετάζεται η απεικόνιση της μορφής του κορυφαίου βυζαντινού ρήτορα και λόγιου, του Νικήτα Χωνιάτη, στο ιστορικό μυθιστόρημα του Umberto Eco *Baudolino*. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον από συγκριτολογικής πλευράς, η εξέταση του τρόπου με τον οποίο αντικατοπτρίζεται η πνευματική μορφή ενός ανθρώπου της

Ανατολής στο έργο ενός δυτικού συγγραφέα που αγαπά τόσο την ιστορία και για τον λόγο την αποτυπώνει με ενδελέχεια. Ο ιταλός δημιουργός βλέπει με θετική διάθεση τον Χωιάτη, πλάθει έναν χαρακτήρα ανθρώπινο που προκαλεί την συμπάθεια στον αναγνώστη, καθιστώντας τον –αν και ιστορικό πρόσωπο- οργανικό τμήμα μια μυθιστορηματικής πλοκής που ισορροπεί μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας.

3. Ελληνοϊταλικά Σύμμικτα, Παρνασσός, 2003, τόμος ΜΕ΄, σ.σ. 377-388

A) Ο Μοριάς σε κείμενα Ιταλών Λογίων κατά τους ΙΕ΄-ΙΖ΄αιώνες.

Οι ιστορικές συνθήκες που επικρατούν κατά το χρονικό διάστημα από τον ΙΕ΄ως τον ΙΖ΄αίωνα, είναι αποφασιστικής σημασίας όχι μόνο για την πορεία της εξέλιξης της Ελλάδας και της Ιταλίας αλλά και για τις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών. Μέσα σε τούτο το πεδίο ανακατατάξεων, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι αναφορές που κάνουν κορυφαίοι εκπρόσωποι της γείτονος στα κείμενά τους, σχετικά με τις περιοχές που ανέκαθεν διατηρούσαν στενούς δεσμούς με το ιταλικό περιβάλλον. Οι αντικατοπτρισμοί του Μοριά, η Μεθώνη ή η Κορώνη για παράδειγμα, αποκτούν ορισμένα χαρακτηριστικά, που τις διαφοροποιούν από τις καθαυτό ιστορικές απεικονίσεις τους. Έτσι συγκεντρώνονται μνήμες, απόψεις και μαρτυρίες ορισμένων από τους μεγαλύτερους εκπροσώπους του ιταλικού πνεύματος όπως οι Francesco Guicciardini, Fazio degli Uberti, Matteo Bandello, G. B. Ramusio, Marco Polo, Ludovico Ariosto Torquato Tasso. Συνεπώς μας παρέχεται η δυνατότητα να προσδιορίσουμε τη διαφορά μεταξύ λογοτεχνικής απόδοσης και ρεαλιστικής αποτύπωσης μιας περιοχής όπως ο Μοριάς που παρουσιάζει οικονομικό και πολιτικό ενδιαφέρον.

B) Dalla Grecia personaggi danteschi modelli preumanistici.

Στο πλαίσιο της σύνδεσης του Δάντη με δύο λογοτεχνικά ρεύματα –του Μεσαίωνα και του Ουμανισμού- που αντιστοιχούν επίσης σε δύο από τις σημαντικότερες ιστορικές περιόδους στον ευρωπαϊκό χώρο, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον το εξής ερώτημα: πως προσδιορίζονται τα στοιχεία, εντός του κειμενικού πλαισίου της *Θείας Κωμωδίας*, που προαναγγέλουν την ανανεωτική τάση του δημιουργού της; Ποιοί είναι οι σύνδεσμοι που ουσιαστικά εισάγουν τον αναγνώστη σε έναν κόσμο διαφορετικό, όπου βρithουν τα μέχρι πρότινος απαγορευμένα δεδομένα, από το μέχρι τότε θεοκρατικό καθεστώς;

Προσωπικότητες οικουμενικής εμβέλειας από το απαιτητικό πεδίο της μητέρας των επιστημών, της Φιλοσοφίας, όπως ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης ή ο κορυφαίος επικός ποιητής Όμηρος, είναι μονάχα τρία από τα πρόσωπα που λειτουργούν ως σύνδεσμοι μεταξύ του Ιταλού ποιητή και της νέας πραγματικότητας, που δεν περιορίζεται σε καλούπια αλλά αφήνεται ανάλαφρη να ακολουθήσει τις επιταγές της νέας εποχής που έρχεται.

4. Κωστής Παλαμάς: Ατενίζοντας την Ευρώπη, περιοδικό *Δεξαμενή*, Δεκέμβριος 2003, τεύχος ΙΒ΄, σ.σ. 153-160.

Το μελέτημα αυτό αποτελεί μια συνοπτική αναφορά στη σχέση του Παλαμά με το ευρύτερο λογοτεχνικό περιβάλλον της Ευρώπης. Είναι γνωστό, ότι ο μεγάλος ποιητής, μέσα από τον δοκιμακό του λόγο, προσέγγιζε κριτικά το έργο μεγάλων ευρωπαίων δημιουργών. Το γεγονός αυτό, παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για τον τομέα της Συγκριτικής Λογοτεχνίας, καθώς μέσα από την φιλολογική εργασία του Παλαμά, γίνεται δυνατόν να εξεταστεί το φάσμα των επιδράσεων, που έχει δεχτεί στο ποιητικό έργο του από τους κορυφαίους εκπροσώπους της Δύσης.

5. Άγγελος Σικελιανός: Διαβάζοντας τον *Gabriele d' Annunzio*, *Δεξαμενή*, Δεκέμβριος 2004, τεύχος ΙΓ΄-ΙΔ΄, σ.σ. 151-167.

Ο Άγγελος Σικελιανός και ο *Gabriele d' Annunzio*, ανήκουν στην ίδια εποχή. Το μελέτημα εξετάζει σε μια πρώτη προσέγγιση με βάση τις εξωτερικές μαρτυρίες, την πιθανότητα άσκησης επιδράσεων από τον ιταλό δημιουργό στο έργο του Σικελιανού, *Forse che si , forse che no*. Πέρα από την προσωπική τους γνωριμία, αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός, τόσο η γοητεία που άσκησε η προσωπικότητα του *d' Annunzio* στον λευκαδίτη ποιητή, όσο και το ότι μοιράζονται τις ίδιες ιδέες όπως προκύπτει από τον μύθο του υπεράθρωπου που εγγράφεται στην κοινή πολιτιστική παράδοση της εποχής.

6. Η μορφή του Ιουστινιανού μέσα από τον Δαντικό Παράδεισο και δύο ιστορικά μυθιστορήματα, *Δεξαμενή*, Δεκέμβριος 2004, τεύχος ΙΓ΄-ΙΔ΄, σ.σ. 169-194.

Το παρόν μελέτημα επιχειρεί παράλληλες αναγνώσεις μεταξύ του δαντικού κειμένου

και δυο ιστορικών μυθιστορημάτων, του Guy Rachet και του Paul Wellman: είναι γνωστό ότι δεν ανταποκρίνεται πάντοτε στα ιστορικά γεγονότα η δημιουργική γραφή, με αποτέλεσμα η εικόνα των ιστορικών προσώπων να καταλήγει πολλές φορές παραποιημένη. Εν προκειμένω εξετάζονται τρεις διαφορετικές, ειδολογικά κυρίως, απεικονίσεις του ίδιου προσώπου, του αυτοκράτορα Ιουστινιανού. Ο στόχος είναι η αντιπαραβολή του ποιητικού κειμένου με τα δυο πεζά, ώστε να εντοπιστούν συγκλίνοντα και αποκλίνοντα σημεία μεταξύ τους. Το ενδιαφέρον στην αντιπαραθετική μελέτη της ίδιας μορφής, εστιάζεται τόσο στα χαρακτηριστικά που αποκτά το εν λόγω πρόσωπο στα σύγχρονα έργα σε σχέση με την σκιαγράφησή του στους δαντικούς στίχους, όσο και στην σύγκριση της λογοτεχνικής απόδοσής του γενικότερα σε αντιδιαστολή με τις ιστορικές πηγές.

7. Αντιπροσωπευτικοί χαρακτήρες της γαλλικής κοινωνίας από τον 13ο αιώνα έως τις ημέρες μας, όπως καταγράφονται σε έργα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, Παρνασσός, 2006, τόμος ΜΗ', σ.σ. 331-344.

Η συγκεκριμένη ερευνητική προσπάθεια εστιάζει στην σκιαγράφιση της τυπολογίας του γάλλου ή της γαλλίδας, τόσο μέσα από τα ποιητικά πονήματα, όσο και από την πεζογραφία-διήγημα ή μυθιστόρημα της σύγχρονης εποχής. Η χρονική περίοδος που ορίζεται ως πλαίσιο, ξεκινά από τον 14^ο αιώνα, με το *Χρονικόν του Μωρέως*, συμπεριλαμβάνει τον *Ερωτόκριτο* του Κορνάρου, τους εκπροσώπους της Παλαιάς Αθηναϊκής Σχολής -Καρασούτσας, Σούτσος, Βασιλειάδης, Ορφανίδης- αλλά και ορισμένους δημιουργούς του Επτανησιακού χώρου. Για τους Γάλλους έχουν γράψει επίσης οι Μαρτελάος, Κούρτσολας, Δανελάκης, ο μέγας σατιρικός Κουτούζης. Ο Νικόλαος Λογοθέτης Γούλιαρης και φυσικά ο Διονύσιος Σολωμός. Και ενώ μέχρι τότε οι απεικονίσεις εστίαζαν σε εθνικό κατά κύριο λόγο επίπεδο ή αφορούσαν διάσημα ιστορικά πρόσωπα όπως ο Ναπολέων, στη συνέχεια, κατά τη μεταρομαντική εποχή η απεικονίσεις κινούνται περισσότερο σε ρεαλιστική βάση. Έτσι απεικονίζονται λογοτεχνικά και γυναικείες μορφές, άνθρωποι καθημερινοί συνηθισμένοι, ανώνυμοι, μέσα από την πεζογραφία του Κώστα Ουράνη, του Ζαχαρία Παπαντωνίου, του Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου, του Μ. Φιλήντα, του Η. Βενέζη αλλά και του Ροΐδη, του Καζαντζάκη μαζί με τις νεώτερες πεζογράφους Μαρία Ιορδανίδου και Ζώρζ Σαρρή. Οι

γυναικείες φιγούρες υπερισχύουν και κυριαρχούν στο χώρο του ιστορικού μυθιστορήματος. Η αίσθηση που αποκομίζει ο αναγνώστης αλλά και ο ερευνητής, είναι ότι χαίρουν θετικής αξιολόγησης και τελικά καθιερώνονται ως στοιχεία ενδιαφέροντα, αξιόλογα και αποδεκτά στην αποτύπωση του κοινωνικού πλαισίου.

8. Η σκηνή και ο ρόλος της στη ζωή του Luchino Visconti, *Οδός Πανός*, Δεκέμβριος 2006, τεύχος 134, σ.σ. 14-22.

Το συγκεκριμένο άρθρο στο πλαίσιο του αφιερώματος που πραγματοποίησε το εν λόγω περιοδικό για τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη γέννηση του κορυφαίου δημιουργού Luchino Visconti επιχειρεί να εξετάσει τη σχέση του με την ιταλική αλλά και την θεατρική παραγωγή της Ευρώπης. Ο Visconti πραγματοποιεί στο χρονικό διάστημα μιας επταετίας ένα ταξίδι στο παρελθόν με σημαντικότερους σταθμούς την Αρχαία Ελλάδα, την Ελισαβετιανή εποχή, την περίοδο των φώτων με τον Alfieri και τον Goldoni για να κορυφωθεί μέσα από τα χρόνια του ρεαλισμού καθώς και με έργα δείγματα της αμερικανικής και γαλλικής Πρωτοπορίας. Ο Visconti δεν περιορίζεται μονάχα στο ιταλικό ρεπερτόριο αλλά επιλέγει από κάθε χώρα τους σημαντικότερους εκπροσώπους, «χαρτογραφώντας» έτσι κατά κάποιο τρόπο το ευρωπαϊκό θεατρικό γίνεσθαι. Από το 1954 και μετά οι επιλογές του στρέφονται στο σύγχρονο θέατρο – αμερικανικό και ιταλικό κυρίως. Αυτό συμβαίνει διότι παράλληλα κατά την εποχή εκείνη θα αρχίσει η συστηματική ενασχόλησή του με τη λυρική σκηνή όπου και χρονολογικά θα εξισοροπήσει την κατάσταση σκηνοθετώντας έργα της Ιταλικής Παλιγγενεσίας αλλά και της περιόδου του βερισμού. Βιώνει έτσι όχι μόνο την πολυπύθητη ταύτιση με πρόσωπα και πράγματα του παρελθόντος, αλλά διατηρεί και σταθερή τη σχέση του με τη λογοτεχνία και κυρίως την ιταλική η οποία λειτούργησε ως βασική πηγή έμπνευσής του σε όλη τη διάρκεια της δημιουργικής του πορείας.

9. Luchino Visconti: σε αναζήτηση του αληθινού. Χωροχρονικός προσδιορισμός της λογοτεχνίας του ρεαλισμού μέσα από τη σχέση του με τον κινηματογράφο, *Οδός Πανός*, Δεκεμβριος 2006, τεύχος 134, σ.σ. 64-76.

Το εν λόγω άρθρο αναφέρεται στην αδιαμφισβήτητη σχέση του με τη λογοτεχνία μέσα από το βασικό πεδίο δράσης του, τον κινηματογράφο. Δεδομένου ότι υπήρξε σε όλη του

την ζωή λάτρης όχι μόνο της ιταλικής αλλά και της παγκόσμιας λογοτεχνίας, η συντριπτική πλειοψηφία της κινηματογραφικής του παραγωγής στηρίζεται σε λογοτεχνικά έργα. Συγκεκριμένα από τους λογοτεχνικούς θησαυρούς της Ιταλίας επιλέγει αριστουργήματα από την περίοδο του Ρομαντισμού, του Βερισμού, και της Παρακμής αντλώντας παράλληλα και από την εποχή του Πολέμου και σηματοδοτεί το κίνημα του Νεορεαλισμού (*Η Γη τρέμει* – Gion. Verga, *Senso* – Camillo Boito, *Ο Ρόκο και τα αδέρφια του* – G Testori & C. Levi, *Γατόπαρδος* – Gion. Tom. di Lampedusa, *Vaghe Stelle dell' Orsa* – O Neill, D' Annunzio, G Leopardi). Η γαλλική, η γερμανική και η ρωσική λογοτεχνία διεκδικούν μια εξίσου σημαντική θέση στο έργο του, καθώς, επιζητώντας να προσδιορίσει μονίμως την πραγματικότητα ή τα διάφορα επίπεδά της λειτούργησε με τη συλλογιστική ότι η λογοτεχνία δεν περιορίζεται σε τοπικά ή χρονικά πλαίσια. Έτσι ασχολήθηκε τόσο με τη λογοτεχνία της Ιταλίας μέσα από τον κινηματογραφικό φακό, όσο και με αυτή της Αγγλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Αμερικής ή και Ελλάδας εμφορούμενος πάντοτε από το ίδιο ιερό πάθος. Καθώς πάγια μονοπωλούν το ενδιαφέρον του οι πτυχές της πραγματικότητας και ο τρόπος απεικόνισής τους εντάσσεται αρχικά στο κίνημα του Νεορεαλισμού αλλά σύντομα εμβαθύνει στη μελέτη του αληθινού καταργώντας τα οποιαδήποτε χωροχρονικά πλαίσια, αντλώντας από διαφορετικές χρονικές περιόδους ή κινήματα της Ευρώπης και όχι μόνο. Ο Visconti εστίασε και κατέγραψε όψεις της αλήθειας όπως τις παρουσίασε ο εκάστοτε λογοτέχνης δημιουργός, σε μια τιτάνια προσπάθεια προσδιορισμού της δικής του αλήθειας και αυτής ενός κόσμου δίχως σύνορα.

10. «Δύο μοτίβα μεταμόρφωσης», *Οδός Πανός*, Ιούνιος 2007, τεύχος 136, σ.σ. 21-40.

Το παρόν άρθρο αποτελεί μια πρώτη γενικού χαρακτήρα προσπάθεια προσέγγισης ενός λογοτεχνικού φαινομένου που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον μελετητή όχι μόνο της ιταλικής αλλά και της Ευρωπαϊκής λογοτεχνίας γενικότερα: την εκούσια μεταμόρφωση του κεντρικού ήρωα του έργου σε κάποιον άλλο. Ως «δείγματα» προς μελέτη λαμβάνονται δυο ήρωες ιδιαίτερα γνωστών έργων, ο Γιάννης Αγιάννης του Β. Ουγκώ και ο Mattia Pascal του Λ. Πιραντέλλο. Διευκρινίζεται ευθύς εξαρχής ότι το παρόν πόνημα δεν στοχεύει να εντοπίσει την παρουσία επιδράσεων του γαλλικού έργου στο ιταλικό, δεν διερευνά την αιτιοκρατική σχέση μεταξύ τους. Αντίθετα επιχειρείται να

δοθεί ένας βασικός πυρήνας «καθαρής σύγκρισης» σε δυο μορφές που έχουν κάποια θεμελιώδη κοινά σημεία και παρουσιάζουν ομοιότητες μεταξύ τους που μπορούν να λειτουργήσουν ως εφαλτήριο με απώτερο στόχο να εντοπιστούν και οι μεταξύ τους διαφορές, διαφορές που αντανακλούν το διαφορετικό κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο της εποχής τους, την παράδοση της χώρας του καθενός την συγκεκριμένη χρονική στιγμή – η Γαλλία του 19ου αιώνα σε αντιδιαστολή με την Ιταλία στις αρχές του 20ου- την έκφραση δυο αντιπαραθετικών λογοτεχνικών αντιλήψεων που αντιπροσωπεύουν οι ήρωες και κατ' επέκτασιν οι συγγραφείς τους (Ρομαντισμός για τον Ουγκώ, Ρεαλισμός εν μέρει και συγκερασμός των σύγχρονων τάσεων για τον Πιραντέλο 100 χρόνια περίπου μετά). Γενικότερα ερευνάται ο τρόπος ζωής, της δράσης και της δημιουργίας με μια διαφορετική ταυτότητα, όπως την παρουσίασαν δυο πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους συγγραφείς.

11. Η Ελλάδα όπως αντικατοπτρίζεται στον Ηγεμόνα, *Οδός Πανός*, Δεκέμβριος 2007, τεύχος 138, σ.σ. 64-74.

Η εν λόγω μελέτη έχει ως στόχο την σκιαγράφηση και την παρουσίαση της Ελλάδας μέσα από το πρώτο κατεξοχήν πολιτικό δοκίμιο του εισηγητή του είδους Niccolò Machiavelli. Το θέμα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, δεδομένου ότι ο Machiavelli αναφέρεται στην πορεία, στις πολιτικές επιλογές ιστορικής σημασίας και στην κατάσταση του ελλαδικού χώρου αρχής γενομένης από την εποχή της αρχαιότητας έως τη σύγχρονή του πραγματικότητα. Μέσα από μια σειρά παραδειγμάτων που αρύεται από το σύνολο της μακραίωνης Ελληνικής ιστορίας και όχι μόνο, ενισχύει την άποψή του για το ρόλο του ηγέτη, την άσκηση της πολιτικής εξουσίας καθώς και το πολιτικό γίνεσθαι της ιδιαίτερης πατρίδας του της Ιταλίας. Ειδικά το τελευταίο καθίσταται μείζονος σημασίας ζήτημα καθώς ο Machiavelli αποκαλύπτει έτσι τη δική του αναγεννησιακή πλευρά και τον τρόπο που θέλει να διαχειρίζεται το αρχαιοελληνικό πρότυπο. Εξίσου σημαντική είναι και η ποικιλία των απεικονίσεων της Ελλάδας κατά τις διάφορες ιστορικές περιόδους, τόσο στις σκοτεινές όσο και στις φωτεινές φάσεις της, τις θετικές αλλά και τις αρνητικές στιγμές της: έτσι, πέρα από μια άρτια επιτομή της Ελληνικής ιστορίας, ο αναγνώστης προσλαμβάνει και μια σύγχρονη ανάλυση για τις σχέσεις αιτιατού και αποτελέσματος που καταγράφεται αλυσιδωτά και προσδιορίζει το

εκάστοτε στάδιο της εξέλιξης της δίχως κακόπιστη κριτική. Διότι ο Machiavelli ως γνήσιος πραγματιστής και αντικειμενικός παρατηρητής δεν αναλώνεται σε κρίσεις ούτε παρασύρεται σε συναισθηματισμούς. Διερευνά σε βάθος με αυστηρά επιστημονικό τρόπο, εγκαινιάζοντας μια νέα εποχή για την πολιτική επιστήμη και την ιταλική λογοτεχνία.

12. Ο ερωτικός Foscolo, *Επτανησιακά Φύλλα*, Χειμώνας 2007, τόμος ΚΖ', σ.σ. 699-717.

Το συγκεκριμένο πόνημα επιχειρεί να φωτίσει κάποιες από τις πτυχές της θυελλώδους προσωπικότητας του ελληνο-ιταλού λογοτέχνη Ugo Foscolo σε μια από τις πλέον δημιουργικές περιόδους της ζωής του και συγκεκριμένα την επταετία 1801-1808. Ως βασικό υλικό για την έρευνα αυτή δεν χρησιμοποιείται το ποιητικό του έργο αλλά η αλληλογραφία του και συγκεκριμένα οι ερωτικές επιστολές προς τις Isabella Teotochi Albrizzi, Antonietta Fagnani Arese και Marzia Martinengo Cesaresco. Οι εν λόγω κυρίες με την καθεμία από τις οποίες συνδέθηκε επί σειρά ετών «επηρέασαν» από την πλευρά της η καθεμία σε ορισμένο βαθμό την προσωπικότητά του και κατ' επέκτασιν τη λογοτεχνική του παραγωγή. Η πρώτη τον έφερε σε επαφή με σημαντικότερες μορφές της Ιταλικής Γραμματείας (Alfieri, Cesarotti, Pindemonte) που λειτούργησαν ως αφετηρία για την πνευματική του πορεία αλλά και τις μετέπειτα λογοτεχνικές του επιλογές. Η δεύτερη ήταν μια από τις μούσες που του ενέπνευσαν την αθάνατη μορφή της Τερέζας στο επιστολικό μυθιστόρημά του *Le ultime lettere di Jacopo Ortis*, τα φιλοσοφικού περιεχομένου σονέτα του (*Alla Sera, Alla Musa, In morte del Fratello Giovanni, A Zacinto*) αλλά και τις δυο κορυφαίες Ωδές του. Το όνομα της τρίτης συνδέθηκε έμμεσα με το θρίαμβο του πολιτικού του ποιήματος *Dei Sepolcri* καθώς και την εξαιρετική επιμέλεια που πραγματοποίησε ο Foscolo σε ένα ιστορικό έργο τα *Απομνημονεύματα του στρατηγού Raimondo Montecuccoli*. Κατά την πρώτη δεκαετία λοιπόν του 1800 όπου ο νεοκλασικός Foscolo εμφορούμενος από τα ιδεώδη του πρωτοεμφανιζόμενου ρομαντισμού οδηγεί την Ιταλία σε μια από τις λαμπρότερες περιόδους της λογοτεχνικής ιστορίας της, λειτουργεί και ο ίδιος ως ρομαντικός ήρωας μέσα από τις σχέσεις του καταργώντας πολλές φορές τις διαχωριστικές γραμμές μεταξύ ζωής και λογοτεχνίας ταυτιζόμενος με τους δικούς του ήρωες.

13. Ο Τζιουζέπε Γκαριμπάλντι, όπως απεικονίζεται στο έργο *Ηρωική Τριλογία*, του Κωστή Παλαμά, *Ομπρέλλα*, Φεβρουάριος 2008, τεύχος 79, σ.σ. 73-80.

Το συγκεκριμένο άρθρο δημοσιεύτηκε με την ευκαιρία της συμπλήρωσης δυο αιώνων από τη γέννηση του εθνικού αγωνιστή της Ιταλίας G. Garibaldi. Στοχεύει στο να παρουσιάσει τη θρυλική μορφή του πρωταγωνιστή της Ιταλικής Παλιγγενεσίας μέσα από τον κορυφαίο ποιητικό λόγο του Κωστή Παλαμά. Ο Παλαμάς συνθέτει από το 1903 έως το 1908 την *Ηρωική Τριλογία* της οποίας το τελευταίο μέρος είναι αφιερωμένο στον Garibaldi. Η παλαμική σύνθεση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον δεδομένου ότι εμφανίζει τον Garibaldi ως ρομαντικό ήρωα, πατριδολάτρη, έτοιμο να θυσιάσει τη ζωή του για το υψηλό ιδεώδες της ελευθερίας. Μέσω μιας σειράς από μνημειώδεις εικόνες του Risorgimento που παρελαύνουν κατά τη χειμαρρώδη ροή του ποιήματος, εντυπωσιακή είναι η διασύνδεση που προωθείται με την ελληνική πραγματικότητα και η έκδηλη προσπάθεια του Παλαμά να παραδειγματίσει τους Έλληνες του καιρού του με το πρότυπο του Garibaldi, να τους εμπνεύσει και να τους ενθαρρύνει στις δύσκολες στιγμές. Εξέχουσας σημασίας –από συγκριτολογικής καθαρά πλευράς- αποτελεί το γεγονός ότι παράλληλα με τους αντικατοπτρισμούς της μορφής του Garibaldi (ο οποίος υπήρξε και λογοτέχνης) αντικατοπτρίζεται ο εθνικός ποιητής της Ιταλίας Dante Alighieri η ζωή και το έργο του οποίου επίσης εντοπίζονται στα στοιχεία που θα ονοματισθούν έπειτα ρομαντικά, καθώς επίσης και η Ιταλία με όλη της την ομορφιά και τον πολιτιστικό πλούτο ως συνεχιστής της παράδοσης του Ευρωπαϊκού πνεύματος που εισηγήθηκε ο Αρχαίο-ελληνικός Πολιτισμός.

14. Ugo Foscolo: Η αναχώρηση και η επιστροφή των Μουσών, στην *Ελληνική Γη*, *Διαβάζω*, Οκτώβριος 2008, τεύχος 489, σ.σ. 99-102.

Το συγκεκριμένο δημοσίευμα εξετάζει το ρόλο των Μουσών που αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα σύμβολα που δηλώνουν σταθερά την παρουσία τους στη Φωσκολική γραφή. Οι Μούσες προστάτιδες των γραμμάτων και των τεχνών, αναπόσπαστο τμήμα της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας επανέρχονται συχνά στον νεοκλασικό Φώσκολο λειτουργώντας ως γέφυρα μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος καταργώντας τα περιορισμένα χωροχρονικά πλαίσια. Έτσι και το καράβι των Μουσών συμβολίζει τη

φυγή των λογίων από την Κωνσταντινούπολη και τη μεταλαμπάδευση του φωτός και της γνώσης από την Ανατολή στη Δύση. Οι δυο κόσμοι, Ελλάδα και Ιταλία, οι απαρχές και η συνέχεια της παράδοσης του Ευρωπαϊκού πνεύματος ενώνονται για πάντα. Ωστόσο, η συνένωση αυτή μπορεί να επιτευχθεί και στο πρόσωπο ενός ποιητή που έλκει την καταγωγή του από τις δυο αυτές χώρες. Όπως ο Ugo Foscolo. Ως πνευματικός άνθρωπος –άρα προστατευόμενος των Μουσών- ο Foscolo αναφέρει πολλές φορές στην αλληλογραφία του ότι σκέπτεται να επιστρέψει στην Ελλάδα για να βοηθήσει πνευματικά το νεοσύστατο τότε ελληνικό κράτος. Μήπως η επιστροφή των Μουσών θα μπορούσε να συντελεστεί στο πρόσωπό του;

15. Torquato Tasso: Η πικρή κωμωδία του Carlo Goldoni. Συνάντηση δύο μεγάλων πνευμάτων επί σκηνής και συγκλίνοντα σημεία μεταξύ τους, *Οδός Πανός*, Δεκέμβριος 2008, τεύχος 142, σ.σ. 100-105.

Το εν λόγω μελέτημα αναφέρεται στην επαφή δυο εκ των κορυφαίων μορφών της Ιταλικής λογοτεχνίας τον Torquato Tasso που σηματοδοτεί την περίοδο του Μπαρόκ και του Carlo Goldoni που κυριαρχεί την εποχή του διαφωτισμού ως αναμορφωτής της Ιταλικής κωμωδίας. Σπάνια ο Goldoni επιλέγει ως πρωταγωνιστές των έργων του γνωστά και ιστορικά υπαρκτά πρόσωπα. Συνήθως επικεντρώνεται σε μη επώνυμους εκπροσώπους της αστικής τάξης. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του έργου επιλέγει να ασχοληθεί με τον Tasso, ενώ ο τελευταίος βίωνε μια ιδιαίτερα δύσκολη στιγμή της ζωής του δεχόμενος επιθέσεις από τον πνευματικό κόσμο της εποχής για την επιλογή των γλωσσικών του εργαλείων αλλά και ευρισκόμενος σε συναισθηματικό αδιέξοδο όντας ερωτευμένος με τη μέλλουσα σύζυγο του ζηλόφθονου Δούκα της Ferrara. Ο Goldoni προφανώς αποφασίζει να κάνει χρήση του θεατρικού λόγου ώστε να επιτύχει ένα είδος «επικοινωνίας» να εντρυφήσει στην ψυχολογία του μεγάλου ποιητή επειδή και ο ίδιος διήρχετο μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο στη ζωή του και στην πνευματική του πορεία. Καλείτο όπως ακριβώς ο Tasso να θέσει τα θεμέλια του καινούργιου και να πολεμήσει το κατεστημένο. Έτσι αναβιώνοντας το δράμα του μεγάλου ποιητή επί σκηνής εστιάζει στα μεταξύ τους συγκλίνοντα σημεία -που καθίστανται εμφανή μέσα από το δημοσίευμα- και ενισχύεται ψυχολογικά για να συνεχίσει το έργο του.

16. Luchino Visconti: Ο ρόλος της ιστορίας στη ζωή και στο έργο του, *Ιστορία*, Απρίλιος 2009, τεύχος 490, σ.σ. 69-80.

Το παρόν δημοσίευμα συνεξετάζει όχι μόνο τη στενή σχέση που διατηρούσε ένας από τους σημαντικότερους πνευματικούς ανθρώπους της Ιταλίας με την ιστορία –τόσο σε σχέση με τη ζωή όσο και με τις επιλογές στην επαγγελματική του πορεία- αλλά παράλληλα επιχειρεί να σκιαγραφήσει τη συνύπαρξη της ιστορίας με τη λογοτεχνία μέσα από δημιουργίες του. Όσον αφορά τις ιστορικές περιόδους που προσελκύνουν τον Luchino Visconti έχουμε να παρατηρήσουμε ότι εστιάζει κατά κύριο λόγο στην “ένδοξη” εποχή της Ιταλικής Παλιγγενεσίας, στον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο και συγκεκριμένα στη ναζιστική Γερμανία, όπως και στις σχέσεις Ιταλίας – Γερμανίας στο δεύτερο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα. Από την κινηματογραφική παραγωγή του δυο είναι τα έργα που συνδυάζουν το ιστορικό με το λογοτεχνικό στοιχείο: το *Senso* και το *Gattopardo*. Παράλληλα στρέφεται στην Ιστορία μέσα από τη σκηνοθετική δράση που αναπτύσσει στη λυρική σκηνή.

17. Φουτουρισμός: οι Ουμπέρτο Μποτσόνι-Κάρλο Καρά απεικονίζουν την Δαντική Κόλαση, *Ιστορία*, Μάιος 2009, τεύχος 491, σ.σ. 86-92.

-Στο πλαίσιο του αφιερώματος για τα εκατό χρόνια από την εμφάνιση του Φουτουρισμού στην Ιταλία και στον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα, εξετάστηκε η συμβολή των δύο κορυφαίων καλλιτεχνών Umberto Boccioni και Carlo Carrà στο εν λόγω κίνημα, η οποία είχε ως σημείο αναφοράς την ιταλική λογοτεχνία και συγκεκριμένα το πόνημα του εθνικού ποιητή της Dante Alighieri. Οι δύο φουτουριστές ζωγράφοι παρά το ότι ενστερνίστηκαν το Μανιφέστο που αξίωνε κάθε είδους επαφή με την παράδοση, αντλούν από τη *Θεία Κωμωδία*, εμπνεόμενοι κυρίως από το πρώτο μέρος της, την Κόλαση θέματα που απεικονίζουν την τιμωρία των φιλήδονων (άσμα 5^ο) και το τελευταίο ταξίδι του Οδυσσέα στα νερά του Καθαρτηρίου (άσμα 26^ο). Στο παρόν δημοσίευμα εξετάζονται οι συγκλίσεις και οι αποκλίσεις με το δαντικό κείμενο, σύμφωνα με την αμερικανική σχολή συγκριτικής φιλολογίας που ευνοεί την αντιπαραβολή μεταξύ λογοτεχνήματος και άλλων προϊόντων του ανθρώπινου πνεύματος στοχεύοντας όχι μόνο στην ανακάλυψη επιδράσεων αλλά και στον

εντοπισμό εσωτερικών και μη αναλογιών μεταξύ των έργων. Εξετάζονται παράλληλα τα αίτια της επιλογής της πηγής αυτής από τους δύο καλλιτέχνες, καθώς και ο αντίκτυπος στην περαιτέρω καλλιτεχνική παραγωγή τους.

18. Από τη στρατιωτική ζωή του Ούγκο Φώσκολο (Μέρος Α'), *Ιστορία*, Απρίλιος 2011, τεύχος 514, σ.σ. 70-77.

-Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα εξετάζονται οι συνθήκες της πνευματικής δραστηριότητας του μεγάλου ελληνοϊταλού ποιητή Ugo Foscolo, κατά την χρονική περίοδο 1804-1806 όπου και υπηρέτησε στις Βαλανσιέν, αντιμετωπίζοντας ιδιαίτερα δυσχερείς καταστάσεις. Αποδελτιώθηκε το σύνολο της αλληλογραφίας του που αφορούσε την συγκεκριμένη διετία, και αντλήθηκαν εξαιρετικά ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με την εργογραφία του, την μεταφραστική του δραστηριότητα, την απώλεια πολύτιμων χειρογράφων και την ψυχολογική του κατάσταση, που όπως ο ίδιος εξομολογείται, επηρέασε άμεσα την ποιητική του παραγωγή.

19. Από τη στρατιωτική ζωή του Ούγκο Φώσκολο (Μέρος Β'), *Ιστορία*, Μάιος 2011, τεύχος 515, σ.σ. 70-75.

Σε συνέχεια της παραπάνω έρευνας, εξετάζεται επιπλέον η ερωτική αλληλογραφία του ποιητή της διετούς παραμονής του στη Βαλανσιέν, όπως επίσης και γραπτές μαρτυρίες από την μετάθεσή του στη Μπουλόν Συρ-Μερ, το 1806. Το περιβάλλον στο οποίο εντάσσεται πλέον, λειτουργεί καταλυτικά στην πλήρη λογοτεχνική επαναδραστηριοποίησή του, κάτι που αποδεικνύεται περίτρανα με την σύνθεση των *Τάφων*. Το κορυφαίο έργο θα εκδοθεί το 1806, και αποτελεί συν τοις άλλοις, τόσο καρπό βαθιάς περίσκεψης όσο και προϊόν ενδελεχούς ανάλυσης, που κατέληξε σε αναθεώρηση του προσωπικού του φιλοσοφικού συστήματος, κάτι που πιθανόν δεν θα είχε συμβεί αν δεν μεσολαβούσε η συγκεκριμένη εμπειρία που αποδείχτηκε καθοριστικής σημασίας για την ποιητική του ωρίμανση.

20. Ο Ugo Foscolo στα *Μονόφυλλα Συγκομιδής*. Οι απεικονίσεις του ποιητή μέσα από τον Διονύση Σέρρα, *Κεφαλληνιακά Χρονικά*, 2013, τεύχος 14, σ.σ. 657-668.

Το συγκεκριμένο πόνημα εστιάζει σε τέσσερα στιχουργήματα της ποιητικής συλλογής του Διονύση Σέρρα, *Μονόφυλλα Συγκομιδής*, τα οποία αντικατοπτρίζουν το μοναχικό ταξίδι του επτανήσιου δημιουργού στις φωσκολικές ατραπούς. Το πρώτο εξ' αυτών, "Άνθος Ζακύνθου" συνιστά μια λιτή ποιητική βιογραφία του Ugo Foscolo. Το επόμενο, "Ριμάροντας για ποιητές" αντλεί την κεντρική ιδέα του από την εικόνα του ελληνοϊταλού Ποιητή καθώς ατενίζει στη Santa Croce τους Τάφους των μεγάλων δημιουργών. Στη "Σκιαγραφία" και στα "Σήματα", αγγίζει το καυτό ζήτημα της ανοικοδόμησης της οικίας του Ποιητή, παρουσιάζοντάς τον ως πνεύμα να πλανάται στα ερείπια, γνωριμο μοτίβο που παραπέμπει στις πιο δυνατές φωσκολικές εικόνες που αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο την δαντική παράδοση. Ο Σέρρας, σε αυτά τα ποιήματα, αρχίζει να αποκαλύπτει τις καταβολές από την ιταλική ποίηση στο έργο του.

21. Η Μούσα της Θάλασσας της Μεσογείου, *To Koráli*, Ιούλιος –Σεπτέμβριος 2016, τεύχος 10, σ.σ. 109-116.

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται οι απεικονίσεις του θαλάσσιου χώρου της Μεσογείου, μέσα από την ποίηση των δημιουργών που έζησαν και παρήγαγαν πνευματικό έργο, σε άμεση επαφή με το συγκεκριμένο περιβάλλον. Από την αρχαιότητα, πρώτος ο Όμηρος πλάστης της θρυλικής μορφής του Οδυσσέα μας έδωσε εικόνες της θάλασσας της Μεσογείου γεμάτες ομορφιά και μεγαλοπρέπεια. Το ίδιο ισχύει και για τον ποιητή της Αινειάδας, Βιργίλιο που ποεριγράφει τις θαλασσινές περιπέτειες του ήρωά του Αινεία. Ακολουθεί ο Δάντης, ο εθνικός ποιητής της Ιταλίας. Ο οποίος λαμβάνοντας την σκυτάλη από τους προαναφερθέντες προπάτορές του, έδωσε το δικό του προσωπικό στίγμα στην λογοτεχνική απεικόνιση του υγρού στοιχείου. Αλλά και γάλλοι ποιητές, όπως ο Arthur Rimbaud και ο Paul Valery, που η χώρα τους βρέχεται από την Μεσόγειο, κατέθεσαν τον δικό τους φόρο τιμής στα καταγάλανα νερά της. Το ίδιο και ο ισπανός Rafael Alberti που μεγάλωσε στις μεσογειακές ακτές και τις θυμάται σαν ένα παράδεισο που χάθηκε για πάντα. Ακόμη και οι ιταλοί, οι αποκαλούμενοι ως "προφήτες της παρακμής", Giovanni Pascoli και Giosue Carducci υμνούν την θάλασσα μαζί με τον Luigi Pirandello, που αν και κατά κύριο λόγο δραματουργός δεν ξεχνά ποτέ το λιμάνι του Ακράγαντα όπου έχει μεγαλώσει. Νεώτεροι έλληνες ποιητές όπως ο σουρεαλιστής Εμπειρικός, ο υμνητής του Αιγαίου Οδυσσέα Ελύτης, η Ιωάννα

Τσάτσου, ο Ντίνος Χριστιανόπουλος, ο επτανήσιος Γεράσιμος Μαρκοράς και η Ζωή Καρέλλη, παίρνουν το οδηγητικό νήμα από τους πρώτους διδάξαντες και δείχνουν την πορεία μιας πλεύσης σε ένα ποιητικό χρονικό, αέναο καθώς το φλοίσβισμα των κυμάτων.

22. Απο τον Βοκκάκιο στον Τσόσερ. *Οδός Πανός Ιανουάριος-Μάρτιος 2014*, τεύχος 161, σ.σ. 71-75.

Ένας σημαντικός αριθμός από σαφείς εξωτερικές μαρτυρίες, πιστοποιεί την επίδραση που έχει δεχτεί ο Chaucer από τον Βοκκάκιο, ο οποίος τον είχε συναντήσει και προσωπικά κατά την επίσκεψή του στην Ιταλία. Όσον αφορά το έργο του ιταλού δημιουργού, οι συμβάσεις του έπους δεν τηρούνται και η *Θησηίδα*, βαδίζει μάλλον στα πρότυπα της ιπποτικής μυθιστορίας. Αν και η πλοκή παραμένει ίδια, όπως και τα ονόματα των πρωταγωνιστών, το έργο του Chaucer, αποκλίνει σημαντικά από του Βοκκάκιου, καθώς στο αγγλικό κείμενο τα δρώμενα του Πρώτου Βιβλίου της *Θησηίδας*, απαλείφονται εντελώς και η έκβαση διαφοροποιείται ο Παλαίμονας κερδίζει την συμπάθεια του δημιουργού (και όχι ο Αρχύτας όπως στο έργο του ιταλού νοβελίστα), ενώ το κλίμα σύγκρουσης των δύο νέων ιπποτών που ερωτεύτηκαν την ίδια γυναίκα, είναι έντονο. Ακόμη, ο άγγλος ποιητής, παρουσιάζει την Αιμιλία να κρατά σταθερές αποστάσεις και από τους δύο νέους πολεμιστές, δίχως να αναφέρει κανενός είδους εικονικό γάμο μεταξύ αυτής και του Αρχύτα καθώς γίνεται στο ιταλικό πρωτότυπο. Ο Chaucer σε αντίθεση με τον Βοκκάκιο, που ανακαλεί πρότυπα της λατινικής αρχαιότητας, αντλεί στοιχεία από την εποχή του, και ως πιστός αυλικός επιφυλάσσει για τον τότε ηγεμόνα του, Ριχάρδο την τιμητική ταύτιση με τον Θησέα, εμφανίζοντάς τον ως προστάτη των τεχνών.

B. Ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις

Οι ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις είναι στην ιταλική και αγγλική γλώσσα:

1. Η εικόνα του γιατρού και των νόσων μέσα από τις δραματικές νουβέλλες του *Δεκαήμερου* (Doctors and illnesses in Boccaccio's Decameron, *Hectoen International*, Winter 2013, Volume 5, Issue 1, 2155-3017).

Η συγκεκριμένη δημοσίευση είναι στην αγγλική γλώσσα. Το πεδίο της έρευνας στην συγκεκριμένη εργασία, εκτείνεται φυσικά και στις εκατό νουβέλλες του *Δεκαήμερου*, οι οποίες παρουσιάζουν έντονες διαφοροποιήσεις ως προς το περιεχόμενο. Σε ένα πολύ σημαντικό ποσοστό από αυτές, κυριαρχεί σοβαρός τόνος και χαρακτηρίζονται ως δραματικές. Εντοπίζεται η μορφή του γιατρού, ο λειτουργικός του ρόλος εντός του κοινωνικού πλαισίου του έργου καθώς επίσης, ο αντίκτυπος της δράσης του στην πλοκή της ιστορίας. Ο Βοκκάκιος είναι ένας ρεαλιστής λογοτέχνης: μας παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για την ιατρική του Μεσαίωνα, όπου ο δεν υπήρχε διαχωρισμός των ειδικοτήτων και ο ιατρός ανελάμβανε και το ρόλο του φαρμακοποιού παρασκευάζοντας τα φάρμακά του ο ίδιος. Αναφέρονται οι πηγές, τα συνήθη εγχειρίδια που χρησιμοποιούσαν οι επιστήμονες της εποχής, ενώ η έλλειψη ειδικών γνώσεων και μέσων δεν ανέστρεφε συχνά τη δραματική ροή της νόσου. Η διασύνδεση με τα δράματα της νουβέλλας είναι τόσο έμμεση όσο και και άμεση: ο γιατρός μπορεί να γίνει βασικός συντελεστής ακόμη και ρυθμιστής της ιστορίας.

2. Η εικόνα του γιατρού μέσα από τις κωμικές νουβέλλες του *Δεκαήμερου* (The figure of the doctor through Boccaccio's Decameron, *Infezioni in Medicina* 2014 March; Volume 22, Issue 1: 62-8)

Σε συνέχεια του προηγούμενου άρθρου εξετάζεται η εικόνα του γιατρού και μέσα από τις κωμικές νουβέλλες του Βοκκάκιου, οι οποίες είναι καταλαμβάνουν πολύ μεγαλύτερη έκταση εντός του συνολικού πλαισίου του *Δεκαήμερου*. Στην συγκεκριμένη περίπτωση έχουμε πολύ στενότερη σχέση του θεράποντος υγείας με την πλοκή της ιστορίας στην οποία παρουσιάζεται, καθώς συχνά διακωμωδείται, παρουσιάζοντας σημαντικές ομοιότητες με τη θρυλική μορφή του Dottore, της *Commedia dell'arte*. Εννοείται πως παρουσιάζεται με τρόπο γλαφυρό η έλλειψη προόδου στον τομέα των επιστημών Υγείας μέσα από την προβαλλόμενη ανεπάρκειά του, που προδίδει την ελλιπή εκπαίδευση που παρέχεται στον πανεπιστημιακό χώρο. Ο Βοκκάκιος κατακρίνει τη εμπορευματοποίηση

της γνώσης, που γίνεται όχι μόνον αφορμή για τη έκπτωση της ιατρικής επιστήμης, αλλά και αιτία να χάνονται ανθρώπινες ζωές.

3. Η άγνωστη νόσος του Ugo Foscolo (The unknown disease of Ugo Foscolo, *European Urology Supplement*. 2015; Volume 14, Issue 2: e888).

Ως ποιητής, Ugo Foscolo επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τα συναισθήματα και γεγονότα της καθημερινής ζωής και, ως εκ τούτου, οι ασθένειές του πιθανότατα μετέβαλαν τη φύση της σκέψης του και το χαρακτήρα της γραφής του. Η ανάλυση της *Επιστολογραφίας* του ανέδειξε μια άγνωστη έως τώρα πάθηση, που του προκαλούσε χρόνιο πυελικό πόνο. Παρατίθενται εννέα συνολικά επιστολές στις οποίες ο ίδιος αποκαλύπτει στοιχεία άλλοτε κατατοπιστικά και άλλοτε λιγότερο σαφή, για την ασθένειά του, τις θεραπείες, την εξέλιξη, τις επιπτώσεις στην καθημερινότητά του.

Σήμερα είναι γνωστό ότι τα τρία τέταρτα των ανθρώπων που υποφέρουν από τα ίδια ή ανάλογα συμπτώματα εμφανίζουν ψυχική αστάθεια, άγχος, κατάθλιψη και μείωση της ποιότητας ζωής. Δεδομένης της μελαγχολικής ιδιοσυγκρασίας του Foscolo -η οποία γινόταν όλο και πιο έντονη καθώς τα χρόνια περνούσαν- διερευνάται η επίδρασή της πάθησης αυτής στη ζωή και το έργο του την περίοδο της κορύφωσής της.

4. Ο ποιητής και η νόσος (The Poet and the Disease, *Infezioni in Medicina*, 2016 June; Volume 24, Issue 2: 158-62).

Η πλούσια λογοτεχνική, πολιτική και κοινωνική δραστηριότητα του Ugo Foscolo αντανακλάται μέσα από την αλληλογραφία του με την οικογένεια, τους φίλους, τους συγγραφείς και τους συναδέλφους. Σε περισσότερες από 3.000 επιστολές που εκτείνονται σε χρονικό εύρος τριών δεκαετιών, η αλληλογραφία Foscolo αντιπροσωπεύει μια μοναδική πηγή από την οποία μπορεί κανείς να παρακολουθήσει τις λογοτεχνικές και πολιτικές του απόψεις. Το *Epistolario* είναι επίσης ένας χώρος στον οποίο δραστηριοποιείται ο Foscolo με φιλοσοφικά και ηθικά ερωτήματα και όπου ασκεί συχνά κριτική λογοτεχνίας. Επιπλέον οι επιστολές τεκμηριώνουν διάφορες πτυχές της καθημερινής ζωής του Foscolo. Μεταξύ άλλων σημαντικών πληροφοριών μπορεί κανείς να αντλήσει στοιχεία του ιατρικού ιστορικού του Foscolo το οποίο είναι γενικά άγνωστο. Στο παρόν άρθρο διερευνάται η μακροχρόνια νόσος, όπως αναφέρεται από

τον ποιητή στην αλληλογραφία του και συσχετίζεται χρονικά με την λογοτεχνική του παραγωγή και την σταθερή προσήλωσή του μετά το 30^ο έτος της ηλικίας του στον Νεοκλασικισμό.

5. Το σιωπηλό τέλος του Ugo Foscolo (The Silent Death of Ugo Foscolo, εκ παραδρομής: Did Ugo Foscolo suffer from chronic renal insufficiency?, Springerplus 2016 Feb 3; Volume 5: 113)

Με την πτώση του Ναπολέοντα το 1814 οι Αυστριακοί επέστρεψαν στην Ιταλία και ο Φώσκολο, αρνούμενος να υποταχθεί, αυτο-εξορίστηκε πρώτα στην Ελβετία και στη συνέχεια στην Αγγλία. Αυτά τα τελευταία χρόνια της ζωής του φαινόταν να είναι σε μια διαρκή κατάσταση νοσηρότητας και δεν συνέθεσε δικά του έργα αλλά έγραψε σχόλια στο έργο των Dante, Boccaccio και Πετράρχη. Πέθανε από υδρωπικία στο Turnham Green κοντά στο Λονδίνο στις 10 Σεπτεμβρίου 1827. Λίγα είναι γνωστά σχετικά με το υποκείμενο αίτιο του θανάτου του. Με βάση στοιχεία από την βιβλιογραφία, την ανάλυση της Επιστολογραφίας του και τα σύγχρονα δεδομένα επιχειρείται μια αναψηλάφηση της παθολογίας του, που τρόπον τινά εξηγεί την σίγαση του ποιητικού του λόγου. Στο άρθρο παρουσιάζεται η εργογραφία του ποιητή και η σταδιακή αλλαγή του χαρακτήρα του έργου του έως τον θάνατό του.

6. Οι φανταστικοί διάλογοι του Carlo Diano με τον Επίκουρο και η επίδρασή τους στον πόνο του (The imaginary dialogues of Carlo Diano with Epicurus and their impact on his cancer suffering, European Urology Supplement, 2016; 15(3); e376)

Σύμφωνα με τη θεωρία του Επίκουρου ο σκοπός της φιλοσοφίας είναι η επίτευξη μιας ευτυχισμένης, ήρεμης ζωής, που χαρακτηρίζεται από αταραξία (απουσία του φόβου) και απονία (απουσία πόνου). Τα παραπάνω μπορούν να επιτευχθούν με το βίωμα μιας αυτάρκους ζωής. Πρότεινε το τετραφάρμακο για τη θεραπεία του φόβου, του πόνου και του θανάτου, τη ανοχή στις ατυχίες και την κατάκτηση της πρόνοιας. Ο Carlo Alberto Diano (1902-1974), ήταν ένας λόγιος, φιλόλογος και Ιταλός φιλόσοφος, ιστορικός και μεταφραστής των Ελλήνων κλασικών αλλά και σουηδών και γερμανών ποιητών. Ήταν ακόμα ποιητής, ζωγράφος και γλύπτης. Επικεντρώθηκε κυρίως στη φιλοσοφία του Επίκουρου, του οποίου το έργο αναλύεται στα βιβλία του *Epicuri Ethica* (1946) και

Επιστολές του Επίκουρου (1946). Τα τελευταία χρόνια της ζωής του, ο Diano νόσησε απο καρκίνο και λόγω της πρόοδου των συμπτωμάτων υποβλήθηκε σε πολυετείς σκληρές θεραπείες τις οποίες υπέμεινε αναβιώνοντας τους φιλοσοφικούς, υποθετικούς διάλογους με τον Επίκουρο που παραθέτει στο έργο *La Poetica di Epicuro*. Η μελέτη που αντικατοπτρίζει τον αντίκτυπο της Επικούριας μεταφυσικής στο έργο και το βίο του Diano, διεξήχθη μετά από ενδελεχή έρευνα της βιογραφίας του Carlo Diano, τις μαρτυρίες της κόρης του Francesca και την ερμηνεία της φιλοσοφίας του Επίκουρου σύμφωνα με τον Carlo Diano.

7. Το ρομαντικό στοιχείο στην ποίηση των André Marie Chenier και Ugo Foscolo και η χρόνια νόσος: Ένα γεγονός ή μια σύμπτωση; (Romanticism in André Marie Chenier's and Ugo Foscolo's poetry and chronic disease: A fact or a coincidence? Άρθρο δεκτό προς δημοσίευση στο περιοδικό *Hectoen International*).

Ποιός ήταν ο λόγος που η ποίηση των Chenier και Foscolo κρατά μια μοναδική θέση στα γαλλικά και ιταλικά γράμματα; Είναι γιατί το ποιητικό τους στυλ διαφοροποιείται από εκείνη των προδρόμων τους; Είναι η διττή καταγωγή τους και η πολυπολιτισμικότητά τους, που επηρέασε το περιεχόμενο και το ύφος των έργων τους; Είναι οι πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής που έδωσαν στη γραφή τους μια ειδική χροιά; Μπορεί η κατάσταση της υγείας τους να επηρέασε στην ποιητική τους παραγωγή; Τα παραπάνω εξετάζονται διεξοδικά σε μια παράλληλη παρουσίαση/ σύγκριση στο άρθρο αυτό.

8. I contatti, tra i vivi e i morti, attraverso i regni oltremondani. Inferno dantesco.

Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα εξετάζονται οι επαφές που αναπτύσσονται σε σωματικό επίπεδο μεταξύ των ψυχών που τιμωρούνται στη δαντική Κόλαση και του ζωντανού Δάντη, ο οποίος τους αγγίζει (άσμα 13^ο) ή και συγκρούεται μαζί τους (άσμα 32^ο), παρά το ότι ανήκουν, σε διαφορετικές διαστάσεις. Μέσα από 17 συνολικά άσματα, εξετάζεται η σχέση του ταξιδιώτη με το περιβάλλον της Κόλασης, οι επαφές του επίσης, με όντα που έχουν αναλάβει λειτουργικό ρόλο εντός του χώρου, καθώς και η επικοινωνία του με το Βιργίλιο τον οδηγό του, που ως πνεύμα έχει καθαρά συμβολική υπόσταση. Στον

κόσμο της Κόλασης δεν υπάρχουν περιοριστικοί όροι μεταξύ αυτών που ανήκουν σε διαφορετικές διαστάσεις και εντοπίζεται ο λόγος της υπερβασης.

Το άρθρο έχει γίνει δεκτό προς δημοσίευση από το περιοδικό *Παρουσία*.

9. I contatti fra i vivi e i morti attraverso i regni oltremondani. Purgatorio dantesco.

Το παρόν δημοσίευμα αποτελεί κατά κάποιο τρόπο συνέχεια της ερευνητικής προσπάθειας που έγινε στο προηγούμενο, δεδομένου ότι, εστιάζει στο ίδιο θέμα με τη διαφορά πως εξετάζει τις επαφές μεταξύ πνευμάτων που βρίσκονται στη διαδικασία του εξαγνισμού και του ζώντος επισκέπτη τους, που είναι πάντοτε ο Δάντης. Εστιάζοντας και πάλι στις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει το περιβάλλον του Καθαρτηρίου, στις επαφές του Δάντη με τα πνεύματα, το Βιργίλιο, τις αγγελικές παρουσίες αλλά και στην επαφή των πνευμάτων μεταξύ τους, καταλήγουμε σε εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα από το προηγούμενο: Στο δαντικό Καθαρτήριο οι επαφές είναι επιτρεπτές κατά περίπτωση. Εξετάζονται κατά συνέπεια οι λόγοι και οι περιπτώσεις συγκριτικά μεταξύ τους, προκειμένου να εντοπιστούν τα αίτια της αντινομίας μεταξύ των δύο περιοχών του Άλλου Κόσμου.

Το παρόν άρθρο έχει γίνει δεκτό προς δημοσίευση στην *Επετηρίδα της Φιλοσοφικής*.

Γ. ΟΜΙΛΙΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γ.1. ΟΜΙΛΙΕΣ

1. «Σημεία επαφής Chaucer-Pasolini στο έργο *I Racconti di Canterbury*», *Ημερίδα για τα 30 χρόνια από το θάνατο του Pier Paolo Pasolini*, Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας (ΕΚΠΑ), Κεντρικό κτήριο Πανεπιστημίου, Αθήνα, 13/12/2005

Στην παρούσα εισήγηση συνεξετάζεται η κινηματογραφική απόδοση των Διηγήσεων του Κάντερμπερι από τον Pier Paolo Pasolini, σε σχέση με το έμμετρο μυθιστόρημα του Geoffrey Chaucer. Οι αποκλίσεις που παρατηρούνται μεταξύ των δύο έργων είναι

σημαντικές: α) Ο Ιταλός δημιουργός δεν αποδίδει κινηματογραφικά όλες τις ιστορίες του Άγγλου ποιητή, αλλά επιλέγει τις πλέον ρεαλιστικές αυτές, που έχουν λαϊκό χαρακτήρα αποδίδοντας την κοινωνική διαστρωμάτωση από πάνω προς τα κάτω, β) Καταργεί τον ρόλο του σχολιαστή και αναλαμβάνει ο ίδιος να ερμηνεύσει τον ρόλο του Chaucer αφήνοντας την ροή της κάθε υπόθεσης ελεύθερη, και γ) Απορρίπτει οποιοδήποτε στοιχείο παραπέμπει σε βοκκακικό Δεκαήμερο, υπερασπιζόμενος τόσο την αυτοτέλεια του αγγλικού πονήματος, όσο και την ελευθερία του καλλιτέχνη-σκηνοθέτη να δημιουργήσει απερίσπαστος.

2. «Η Κωνσταντινούπολη μέσα από ιταλικά γραπτά κείμενα», *Ημερίδα 1453, Ένωση Σμυρναίων Μικρασιατών, Αθήνα, 29/5/2007.*

Παρουσιάζεται η Κωνσταντινούπολη, όπως απεικονίζεται μέσα από το έργο κορυφαίων Ιταλών λογοτεχνών, όπως οι Marco Polo (ταξιδιωτικά κείμενα), Brunetto Latini (εγκυκλοπαιδικού περιεχομένου), Dante Alighieri (ποιητικά κείμενα), Giovanni Boccaccio (νουβέλες), Angelo Poliziano, Ludovico Ariosto (ποιητικά κείμενα), Niccolò Machiavelli (πολιτικό δοκίμιο), Matteo Bandello (νουβέλες), Giacomo Casanova (απομνημονεύματα). Εκτός όμως από τους συγκεκριμένους αντικατοπτρισμούς, συμπεριλαμβάνονται και ιστορικές μαρτυρίες όσων βίωσαν το τραγικό γεγονός της Άλωσης και υπέστησαν απώλειες τόσο σε υλικό, όσο και σε προσωπικό επίπεδο: πρόκειται για γραπτές μαρτυρίες Ιταλών αξιωματούχων, σπουδαστών, εμπόρων και γενικότερα ανώνυμων και επώνυμων δυτικών, που ήταν εγκατεστημένοι εκεί. Από την παράλληλη ανάγνωση των εν λόγω κειμένων, εξάγονται ιδιαίτερα ενδιαφέροντα συμπεράσματα για την εικόνα της Κωνσταντινούπολης μετά την Άλωση και συμπληρώνουν το γενικότερο λογοτεχνικό και ιστορικό πλαίσιο, εντός του οποίου εμφανίζεται ανά τους αιώνες.

3. «Η θέση της γυναίκας μέσα από το Δεκαήμερο. Τρεις Ιδιαίτερες περιπτώσεις». *Η μορφή της γυναίκας μέσα από την Ιταλική Λογοτεχνία. Εισήγηση σε ημερίδα που οργάνωσε το Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ το Μάρτιο του 2008. σ.σ 1-6.*

Η εν λόγω εισήγηση εστιάζει στην ιδιάζουσα για την εποχή του θέση που υιοθετεί ο μεγάλος συγγραφέας του 14ου αιώνα Giovanni Boccaccio απέναντι στη γυναίκα η οποία διασαφηνίζεται όχι μόνο μέσα από τον πρόλογο του αριστουργήματος της Ιταλικής πεζογραφίας Δεκαήμερο αλλά και μέσα από ορισμένες νουβέλες του. Ο Boccaccio αγαπά, πιστεύει και υποστηρίζει το γυναικείο φύλο. Θεωρεί δε ότι οι γυναίκες μπορούν όχι μόνο να αντεπεξέλθουν χάρη στην εξυπνάδα και στην ευστροφία τους σε οποιαδήποτε αντιξοότητα της ζωής αλλά –το σημαντικότερο- ότι είναι ικανές να αναλάβουν θέσεις ευθύνης σε επαγγελματικούς χώρους που ήταν καθαρά ανδροκρατούμενοι τόσο στη διάρκεια του 1300 όσο και για αρκετούς αιώνες μετά. Έτσι μας παρουσιάζει τρεις περιπτώσεις γυναικών α) της κόρης του βασιλιά της Αγγλίας (Ημέρα Δεύτερη), β) την Τζινέβρα Λομέλι (Ημέρα Δεύτερη) και την Ζυλιέτ ντε Ναρμπόν (Ημέρα Τρίτη), που αναλαμβάνουν το ρόλο του ανδρός κερδίζοντας το στοίχημα της ζωής. Η πρώτη ως ταξιδευτής – ιερωμένος βρίσκει τον άνδρα των ονείρων της ενώ η δεύτερη μεταμφιεσμένη σε άνδρα για να γλιτώσει τις συνέπειες συκοφαντικής δυσφήμισης γίνεται λογιστής και στη συνέχεια υπουργός οικονομικών ενός ισχυρού μονάρχη της Ανατολής. Η άποψη του Boccaccio για τη γυναίκα και πως τα καταφέρνει στο σκληρό κόσμο των επιχειρήσεων της πολιτικής και της κρατικής διακυβέρνησης (!). Στην Τρίτη νουβέλα ο Boccaccio δίχως να μεταμφιέσει την πρωταγωνίστριά του επιλέγει να την παρουσιάσει στο εξαιρετικά απαιτητικό επαγγελματικό χώρο της ιατρικής και μάλιστα της χειρουργικής όπου αυτή επιτυγχάνει εκεί που πολλοί συνάδελφοί της αποτυγχάνουν. Η άποψη ενός ουμανιστή λογίου που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί έως και φεμινιστική και βρίσκεται πολλούς αιώνες μπροστά από την εποχή του.

4. «Isabella Teotochi Albrizzi: Μια Γυναίκα σκιαγραφεί τους πιο σημαντικούς άνδρες της εποχής της». *Η μορφή της γυναίκας μέσα από την Ιταλική Λογοτεχνία. Εισήγηση σε ημερίδα που οργάνωσε το Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ το Μαρτίο του 2009. σ.σ. 1-6.*

Η συγκεκριμένη εισήγηση επικεντρώνεται στη μορφή μιας γυναίκας που άφησε την ανεξίτηλη σφραγίδα της στη λογοτεχνική πραγματικότητα της εποχής της. Την Isabella Teotochi Albrizzi μούσα του Foscolo και εξέχουσα πνευματική προσωπικότητα στο

χώρο των γραμμάτων και των τεχνών. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι δεν δίστασε να σταθεί ισότιμα απέναντι σε συναδέλφους της -κορυφαίους εκπροσώπους της Ιταλικής Λογοτεχνίας- να συνδιαλαγεί μαζί τους, ακόμη και να ασκήσει κριτική στο έργο τους. Χαρακτηριστική περίπτωση το πόνημά της *Ritratti* όπου μια γυναίκα του 1800 αναπτύσσει τις σκέψεις της και καταθέτει άφοβα την άποψή της με όσα θετικά ή αρνητικά περικλείει αυτή για τους σημαντικότερους εκπροσώπους του – ανδροκρατούμενου ακόμη τότε- λογοτεχνικού χώρου. Έτσι μας διασώζονται κάτω από την αυστηρή διεισδυτική ματιά –πάντα θηλυκή και γόνιμη- τα πορτραίτα των Vittorio Alfieri, Ippolito Pindemonte, Melchiorre Cesarotti και του φερέλπιδος νέου ακόμη τότε λογοτέχνη Ugo Foscolo.

5. «Από τον Βοκκάκιο στον Chaucer. Μια ιστορία αγάπης από την “Θησηίδα” στις “Διηγήσεις του Canterbury”», *Επιστημονική Ημερίδα, Η Ελλάδα του Βοκάκιου, Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, Τάυρος, 3 Ιουνίου 2013*

Η παρούσα εισήγηση επιχειρεί μια αντιπαραθετική προσέγγιση της *Θησηίδας* του Βοκκάκιου και της Ιστορίας του Ιππότη από τις Διηγήσεις του Κάντερμπερι. Ένας σημαντικός αριθμός από σαφείς εξωτερικές μαρτυρίες, πιστοποιεί την επίδραση που έχει δεχτεί ο Chaucer από τον Βοκκάκιο, ο οποίος τον είχε συναντήσει και προσωπικά κατά την επίσκεψή του στην Ιταλία. Όσον αφορά το έργο του ιταλού δημιουργού, οι συμβάσεις του έπους δεν τηρούνται και η *Θησηίδα*, βαδίζει μάλλον στα πρότυπα της ιπποτικής μυθιστορίας. Αν και η πλοκή παραμένει ίδια, όπως και τα ονόματα των πρωταγωνιστών, το έργο του Chaucer, αποκλίνει σημαντικά από του Βοκκάκιου, καθώς στο αγγλικό κείμενο τα δρώμενα του Πρώτου Βιβλίου της *Θησηίδας*, απαλείφονται εντελώς, ο Παλαίμονας κερδίζει την συμπάθεια του δημιουργού (και όχι ο Αρχύτας όπως στο έργο του ιταλού νοβελίστα), ενώ το κλίμα σύγκρουσης των δύο νέων ιπποτών που ερωτεύτηκαν την ίδια γυναίκα, είναι έντονο. Ακόμη, ο άγγλος ποιητής, παρουσιάζει την Αιμιλία να κρατά σταθερές αποστάσεις και από τους δύο νέους πολεμιστές, δίχως να αναφέρει κανενός είδους εικονικό γάμο μεταξύ αυτής και του Αρχύτα καθώς γίνεται στο ιταλικό πρωτότυπο. Ο Chaucer σε αντίθεση με τον Βοκκάκιο, που ανακαλεί πρότυπα της λατινικής αρχαιότητας, αντλεί στοιχεία από την εποχή του, και ως πιστός

αυλικός επιφυλάσσει για τον τότε ηγεμόνα του, Ριχάρδο την τιμητική ταύτιση με τον Θησέα, εμφανίζοντάς τον ως προστάτη των τεχνών.

6. «Η Μούσα της Μεσογείου», *Ευρωπαϊκή Ημέρα για τη Θάλασσα*, Πειραιάς, 28-31 Μαΐου 2015.

Υπομνηματίζεται στο ομότιτλο άρθρο (αρ. 21)

7. «Οι “χαμένοι” της μετάφρασης» *Italoellenica: Incontri sulla lingua e sulla traduzione, Ελληνοϊταλικές Συναντήσεις Για Τη Γλώσσα και τη Μετάφραση*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αμφιθέατρο Δρακόπουλου, 25 Νοεμβρίου 2015.

Στην παρούσα εισήγηση, γίνεται η προσπάθεια να συγκροτηθεί μια πρώτη “γενικού τύπου” χαρτογράφηση, όσον αφορά μη μεταφρασθέντα σημαντικά ή και κορυφαία έργα της Ιταλικής Λογοτεχνίας, που ανήκουν στον χώρο της Ποίησης, του Θεάτρου, ή και της Φιλοσοφίας. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται το γεγονός ότι, ενώ εντοπίζεται λογοτεχνική παραγωγή, που επηρέασε και έδωσε καρπούς στη χώρα μας, δεν έχει μεταφραστεί όπως για παράδειγμα έργα του Groto ή του Giraldis –ο πρώτος επέδρασε στον δραματουργό της γνωστής *Θυσίας του Αβραάμ*, ο δεύτερος στο Χορτάτζη που συνέθεσε την κοσμαγάπητη *Ερωφίλη*- παραμένουν αμετάφραστα και άγνωστα. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά έργα δημιουργών που κινήθηκαν στο χώρο της ποίησης όπως οι σονετογράφοι, οι εκφραστές του Γλυκού Νέου Ύφους Jacopo da Lentini, Guittone d’ Arezzo, Folgore da San Ciminiano, Luigi Pulci, Matteo Maria Boiardo. Επίσης έργα θεατρικά που εκφράζουν το είδος της λόγιας κωμωδίας παρέμειναν αμετάφραστα στη χώρα μας: οι δημιουργίες των Bibbiena, Francesco d’ Ambra, Carlo Maria Maggi. Επιπρόσθετα, λόγω της επικράτησης της γαλλικής παιδείας και κυρίως του ρεύματος του Διαφωτισμού στον τόπο μας, ενώ μεταφράζεται ο Βολταίρος, παραμένουν αμετάφραστα στις μέρες μας κορυφαία φιλοσοφικά πονήματα όπως των: Giovanni Pico della Mirandola, Lorenzo Valla, Marsilio Ficino, Giordano Bruno, Tomaso Campanella, Galileo Galilei. Αν και ο βίος τους γίνεται κεντρικό θέμα για ιστορικά μυθιστορήματα, που μεταφράζονται στην ελληνική, δεν ισχύει το ίδιο και για το έργο τους. Μεταφραστές που προέρχονται από το χώρο της Επτανήσου όπως οι Σπαταλάς και

Σιγούρος, αποτελούν εξαίρεση ενώ με τις προσπάθειές τους ορισμένα προγράμματα μεταπτυχιακού επιπέδου κινητοποιούν του φοιτητές να ασχοληθούν μεταφραστικά με κορυφαία πονήματα μνημεία της λογοτεχνικής παραγωγής της Ιταλίας.

8. «Ο Άγιος της Ασίζης και ο Ποιητής της Φλωρεντίας: συνοδοιπόροι του Καζαντζάκη», *Ο Καζαντζάκης και η Ιταλία*, Ημερίδα, Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, Αθήνα 12 Φεβρουαρίου 2016.

Στην παρούσα εισήγηση εξετάζονται δυο μείζονος σημασίας πνευματικές σχέσεις που επηρέασαν τη ζωή και το έργο του κορυφαίου λογοτέχνη μας Νίκου Καζαντζάκη. Η πρώτη αφορά τον Δάντη με την ποιητική κατάθεση του οποίου έρχεται πολύ νωρίς σε επαφή. Έχοντας άριστη γνώση της ιταλικής γλώσσας μεταφράζει την *Θεία Κωμωδία* σε λίγες μόλις εβδομάδες. Στην μελέτη επισημαίνονται τα βήματα που ακολουθεί ο έλληνας δημιουργός αρχής γενομένης από την προσέγγιση του πρωτότυπου κειμένου, τον μεταφραστικό αγώνα και τέλος τον καρπό της επαφής του με το δαντικό έργο τις *Τερτσίνες*. Ιδιαίτερα στην τερσίνα που φέρει τον τίτλο Δάντης παρατηρείται η επίδραση του ιταλού ποιητή στον τρόπο με τον οποίο ο Καζαντζάκης χειρίζεται αναγνωρίσιμα μοτίβα και ιδέες της *Θείας Κωμωδίας* εντάσσοντάς τα στο δικό του στιχούργημα. Η δεύτερη εξίσου σημαντική πνευματική σχέση στην πορεία του Καζαντζάκη ήταν ο σύνδεσμος με τον Άγιο Φραγκίσκο. Το ταξίδι στην Ιταλία, η γνωριμία με τον Γιόργκενσεν και οι συνθήκες που αντιμετώπισε τον ώθησαν σε μια αποφασιστική προσέγγιση της φιλοσοφίας του εισηγητή της ευαγγελικής πενίας. Εμπνεόμενος από την μυθιστορηματική βιογραφία του θα συγγράψει τον *Φτωχούλη του Θεού*, έργο που φέρει φανερά τα ίχνη της επίδρασης που άσκησε ο μαρτυρικός Άγιος στην ψυχή και στο πνεύμα του συνεχίζοντας έτσι και ενισχύοντας την επικοινωνία με τις πλέον εξέχουσες μορφές των Ιταλικών Γραμμάτων. Η επαφή του Καζαντζάκη με την Ιταλία αποδεικνύεται έτσι όχι μόνο προσοδοφόρα αλλά και εξαιρετικά γόνιμη για την νεοελληνική Λογοτεχνία από συγκριτική σκοπιά.

9. «Λουίτζι Πιραντέλλο: Από το αφήγημα στη σκηνή-Μια πορεία» Luigi Pirandello: η πορεία από τη λογοτεχνία και τη φιλοσοφία στο θέατρο, Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, Αθήνα, 22 Μαρτίου 2016.

Στο παρόν μελέτημα επιχειρείται η αποτύπωση της διαδικασίας βάση της οποίας ο νομπελίστας δραματουργός Luigi Pirandello μεταφέρει τους χαρακτήρες των αφηγημάτων του από το περιγραφικό πλαίσιο, στον δρώντα ζωντανό μικρόκοσμο της θεατρικής σκηνής. Σε μια ιστορική αναδρομή επισημαίνεται η κλίση του προς την θεατρική δραστηριότητα από την παιδική του ηλικία και γίνεται μια στατιστική απόπειρα προσέγγισης, ενός ευάριθμου συνόλου έργων του –σε χρονικό διάστημα 40 ετών- που μετατράπηκαν από διηγήματα σε θεατρικά έργα. Ο δημιουργός επιλέγει ως σημείο αφετηρίας το αφήγημα, κάτι που αποτελεί πάγια θέση του, ίσως γιατί με την διήγηση συγκροτεί καλύτερα την κεντρική ιδέα και τις παραμέτρους που αναπτύσσει. Έτσι δημιουργεί ένα είδος προσχέδιου ενώ στη συνέχεια δια μέσου μιας διαδικασίας μακράς επεξεργασίας που μπορεί να διαρκέσει χρόνια, απελευθερώνει τους ήρωές του από το αφηγηματικό πλαίσιο, δημιουργώντας πολλές φορές θεατρικά έργα που διαφέρουν κατά πολύ σε καίρια σημεία από την αρχική του σύλληψη. Ως παραδείγματα χρησιμοποιούνται οι δυο εκδοχές του διηγήματος *Νεράντζια από το νησί μας* που έγινε *Νεράντζια από τη Σικελία* και οι δύο όψεις, η αφηγηματική και η θεατρική, της περίφημης κωμωδίας του *Το Πιθάρι*.

Γ.2. ΣΥΝΕΔΡΙΑ:

1. Αντιπροσωπευτικοί χαρακτήρες της γαλλικής κοινωνίας από τον 13^ο αιώνα έως τις ημέρες μας, όπως καταγράφονται σε έργα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, *Διεθνές Συνέδριο Ετερότητα και Κοινωνία*, Γαλλικό Ινστιτούτο, Αθήνα, 7-10 Μαΐου 2003.

Υπομνηματίζεται στο ομότιτλο άρθρο (αρ. 7)

2. Ο Μοριάς σε κείμενα ιταλών λογίων κατά τους ΙΕ' -ΙΖ' αιώνες, *Ο Μοριάς 1460-1485. Από το Δεσποτάτο στο Regno. 16^ο Διεθνές Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης*, Μονεμβασιώτικος Όμιλος – Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας. Κάστρο Μονεμβασίας, 5-7 Ιουλίου 2003.

Υπομνηματίζεται στο άρθρο αρ.3

3. Dalla Grecia: Personaggi danteschi – simboli preumanistici, *Dante e la nascita dell'*

uomo del Rinascimento, LXXVI Congresso Internazionale, Siena, 25-27 Settembre 2003.

Υπομνηματίζεται στο άρθρο αρ.3

4. Sexually Offended in the European Literature, Sex Offending is Everybody's Business, 8th International Conference of the International Association for the Treatment of Sexual Offenders (IATSO), Athens, 6-9 October 2004.

Η λογοτεχνία είναι συχνά στενά συνδεδεμένη με την πραγματικότητα. Ειδικά μάλιστα κατά την εποχή του Ρεαλισμού στην Ευρώπη, οι συγγραφείς προσπαθούσαν να μεταφέρουν δεδομένα της πραγματικής ζωής στα βιβλία τους με την μεγαλύτερη δυνατή πιστότητα. Μέχρι τότε θέματα όπως ο “έρωτας”, η “γυναίκα”, η “περιπέτεια” δέσποζαν στην θεματογραφία των περισσότερων συγγραφέων. Ωστόσο στα μέσα του 19^{ου} αιώνα και μάλιστα μετά την βιομηχανική επανάσταση στην Αγγλία λαμβάνουν χώρα μεγάλες αλλαγές στο πεδίο της Λογοτεχνίας. Θέματα όπως η “φτώχεια”, “τα προβλήματα της καθημερινότητας”, η “βιοπάλη”, η “σκοτεινή πλευρά της ζωής” παρουσιάζονται για πρώτη φορά τόσο έντονα μέσα από τα κείμενα. Έτσι τα παιδιά, τραγικές φιγούρες μέσα σε αυτές τις καταστάσεις, εμφανίζονται στην λογοτεχνική σκηνή. Μέσα στα θέματα που καταπιάνονται οι συγγραφείς είναι και η σεξουαλική κακοποίηση και έτσι μας γεννιούνται μερικές από τις πλέον αναγνωρίσιμες μορφές των Ευρωπαίων δημιουργών ενώ παράλληλα η λογοτεχνία παίρνει σταθερά θέση για ζητήματα της ζωής συμβάλλοντας στην διαμόρφωση της πραγματικότητας. Στην Αγγλία, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ελλάδα το πρόβλημα είναι το ίδιο αλλά ο τρόπος που αναδεικνύεται είναι διαφορετικός. Η εικόνα του σεξουαλικά κακοποιημένου προσώπου σε σχέση με τις συνθήκες ζωής σε διαφορετικά μέρη της Ευρώπης, τα έθιμα, τα ήθη και το συνολικό πολιτισμικό πλαίσιο κάθε χώρας παρουσιάζει πολλές ομοιότητες αλλά επίσης πολύ περισσότερες διαφορές σε μία συγκριτολογική οπτική.

5. Το αθλητικό πνεύμα κατά την περίοδο των Μέσων Χρόνων όπως προβάλλεται από ορισμένες ιπποτικές μυθιστορίες της εποχής στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, *Η εικόνα του αθλητισμού μέσω της Λογοτεχνίας*, Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, 4-7 Νοεμβρίου 2004.

Το ιδεώδες της ευγενούς άμιλλας και του συν-αγωνισμού καλλιεργείται από την

περίοδο των Ομηρικών χρόνων και φυσικά καταγράφεται στα λογοτεχνικά κείμενα. Τα είδη των αγωνισμάτων που εντοπίζονται δεν διαφοροποιούνται ιδιαίτερα από τις τεχνικές πολέμου που αποτυπώνονται στα πεδία των μαχών. Με το πέρασμα των χρόνων και δίχως να επισημαίνονται σημαντικές αλλαγές κατά την περίοδο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας παρατηρούμε ότι η άθληση και τα αγωνίσματα σηματοδοτούν αργά και σταθερά τη μετάβαση σε μια νέα εποχή. Ενδολογοτεχνικά η αλλαγή αυτή αποτυπώνεται μέσα στις ιπποτικές μυθιστορίες *Βέλθανδρος και Χρυσάντζα*, *Καλλίμαχος και Χρυσορρόη*, *Φλώριος και Πλατζιαφλώρα*, *Ιμπέριος και Μαργαρώνα*. Παράλληλη ανάγνωση με κείμενα της Ιταλικής Λογοτεχνίας όπως: ο Πάρσιφαλ του Κρετιέν ντε Τρουά, ο Orlando Furioso του Αγιосто, αλλά και παλαιότερα που δεν επικεντρώνονται σε τέτοιου είδους προσανατολισμό καθώς η Δαντική Κωμωδία, αποδεικνύουν ότι ακόμα ο δυτικός τρόπος άθλησης έχει υιοθετηθεί στον ελληνικό χώρο ως συνεπακόλουθο της Φραγκοκρατίας. Χαρακτηριστικό δείγμα το επικό αριστούργημα Ερωτόκριτος που εξαίρει το ιδεώδες της ιπποσύνης με βάση τα δυτικά πρότυπα. Ανατολή και δύση συμβαδίζουν το 17^ο αιώνα, όταν κάνει την εμφάνισή του σε ένα έργο του χιώτη Γεώργιου Κορέσσιου το «αρπαστόν», ένα ομαδικό άθλημα του οποίου οι κανόνες διαμορφώνονται στην περιοχή της Φλωρεντίας και η περιγραφή του θυμίζει το σημερινό ποδόσφαιρο.

6. Παναγιώτης Σούτσος, Λέανδρος: Ο απόηχος του Jacopo Ortis, στην Ελλάδα, *Ελλάδα - Ιταλία, πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις*. Α' Διεθνές Συνέδριο που διοργανώθηκε από το Τμήμα Ιταλικής Φιλολογίας στις 30/11/2011.

Κατόπιν της διαπιστωμένης επίδρασης του μυθιστορήματος του Foscolo, *Le ultime lettere di Jacopo Ortis*, στο ρομαντικό επιστολικό έργο του Παναγιώτη Σούτσου, Λέανδρος, όπως καταγράφεται από τις εξωτερικές μαρτυρίες των Δημαρά- Πολίτη, επιχειρείται σύγκριση περιεχομένου μορφής μεταξύ του ιταλικού και του ελληνικού πονήματος. Κατά συνέπεια συγκρίνονται: 1) Το περιβάλλον όπου εκτυλίσσεται η πλοκή της κάθε ιστορίας, 2) Τα πρόσωπα, οι τύποι που διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο και μη, στο κάθε ένα από αυτά και οι αντιστοιχίες τους, 3) Οι καταστάσεις, συγκλίνουσες και αποκλίνουσες, μεταξύ του ιταλικού και ελληνικού έργου. Απώτερος

στόχος της συγκεκριμένης μελέτης είναι η αισθητική αποτίμηση του Λέανδρου σε σχέση με το πρότυπό του.

7. Άγιος Φραγκίσκος, Δάντης, Πετράρχης: Τρεις εξαιρετικές περιπτώσεις μέσα από το έργο της Μαριέττας Μινώτου. *Η Μαριέττα Γιαννοπούλου Μινώτου και η εποχή της. Η ζακύνθια λογία πρωτοπόρος του γυναικείου κινήματος. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Ζάκυνθος 5 έως 7/10/2012.*

Στην παρούσα ανακοίνωση εξετάζεται μέσα από τη σχετική αρθρογραφία της Μαριέττας Μινώτου-Γιαννοπούλου, οι σχέσεις της με τρεις από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της Ιταλικής Λογοτεχνίας: τους Φραγκίσκο της Ασίζης, Δάντη και Πετράρχη. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι τα εξής: α) Η Μ. Μινώτου αφιερώνει ένα περιορισμένης έκτασης άρθρο στον Άγιο Φραγκίσκο, το οποίο, όπως ακριβώς δηλώνει ο τίτλος του αναφέρεται με λίγα συγκινητικά λόγια στην τεράστια προσφορά του, που φυσικά εκτείνεται πέρα από το λογοτεχνικό πλαίσιο, β) Όσον αφορά το Δάντη, η ερευνήτρια περιορίζεται κατά κύριο λόγο στη μεταφραστική προσέγγιση του έργου του, επιλέγοντας τμήματα από τη *Θεία Κωμωδία* και κατά κύριο λόγο από την Κόλαση και το Καθατήριο. Μεταφράζει ελεύθερα και σε πεζό λόγο, δίχως ωστόσο να προβαίνει σε περαιτέρω σχολιασμό. Οι προτιμήσεις της, αφορούν κατά κύριο λόγο, άσματα που ασχολούνται με το φθόνο, τη μοχθηρία και κυρίως με το αίσθημα της ζήλιας. ‘‘Η Κόλαση του Δάντη και οι ζηλιάρηδες’’ είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα. Επίσης, σε ταξιδιωτικό της χρονογράφημα, που φέρει τον τίτλο ‘‘Νυχτερινή Φλωρεντία’’, εντάσσει στίχους από το δαντικό Καθατήριο και συγκεκριμένα από το άσμα που εξαγνίζονται οι φθονεροί. Αποδεικνύεται πως η πάγια επιλογή της, να τονίζει τις συνέπειες του εν λόγω αμαρτήματος, αιτιολογείται πλήρως από προσωπικά της βιώματα. Ακόμη, δεν παραλείπει να υπογραμμίσει την σπουδαιότητα της *Θείας Κωμωδίας* και της δαντικής προσφοράς, μέσα από μελέτες για την ιταλική κουλτούρα και παιδεία αλλά σε σύντομες αναφορές. Σχετικά με τον Πετράρχη, η στάση της διαφοροποιείται πλήρως: ξεκινά μεν από μεταφράσεις αλλά ασχολείται κατά κύριο λόγο με το βίο του. Μέσα από δύο εκτενή άρθρα της, τα οποία εμπεριέχουν ιστορικά στοιχεία για το έργο του κυρίως για τη σχέση του με τη Λάουρα, δηλώνει την πρόθεσή της, να

ασχοληθεί σε επίπεδο μυθιστορηματικής βιογραφίας με τον μεγάλο δάσκαλο του σονέτου.

8. Ugo Foscolo: An Italian poet in England. The consequences of migration in his literary production. 5th Adriatic Ionian International Conference “Migration and Diaspora”, Igoumenitsa 3-5 October 2013.

Ο Ugo Foscolo ο οποίος ήταν ένας από τους σημαντικότερους ποιητές της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, ζούσε ανάμεσα σε δύο αιώνες: το 18ο και το 19ο. Αν και αντιπροσωπεύει το ρεύμα του νεοκλασικισμού έχει θεωρηθεί επίσης και ως ένας εκπρόσωπος του ρομαντισμού. Στην πραγματικότητα έζησε τη ζωή του όπως ένας αυθεντικός ρομαντικός ήρωας και το alter ego του ήταν ο Jacopo Ortis, το κεντρικό πρόσωπο στο επιστολικό μυθιστόρημά του με τίτλο *Le ultime Lettere di Jacopo Ortis*. Αξίζει να σημειωθεί ότι, αυτό το περίφημο πόνημα εισάγει το ρομαντισμό στην Ιταλία. Ο Foscolo έγραψε επίσης πολλά άλλα μεγάλα έργα μέχρι το 1816, όταν αυτο-εξορίστηκε στην Αγγλία. Αν και ήταν ελεύθερος να παράγει κάθε είδους λογοτεχνικό έργο κατά τη διάρκεια της διαβίωσης του στην γηραιά Αλβιόνα, δεν συνέθεσε κάποιο νέο ποίημα ή μυθιστόρημα. Αντίθετα επεξεργάστηκε από τη σκοπιά της λογοτεχνικής κριτικής έργα των Δάντη, Πετράρχη και Boccaccio. Μήπως αυτή η δραστηριότητά του αντιπροσωπεύει μια έλλειψη έμπνευσης; Ήταν η μετανάστευση -και οι σχετικές συνθήκες- ο κύριος λόγος για αυτή την αλλαγή;

9. Isabella Teotochi Albrizzi - Ugo Foscolo: Η σχέση και το έργο των δύο επτανήσιων λογοτεχνών μέσα από την αλληλογραφία τους». *I' Διεθνές Πανιόνιο Συνέδριο*, Εταιρεία Κερκυραϊκών Σπουδών, Μουσείο Σολωμού, Κέρκυρα 1-4/5/2014.

Ο Ugo Foscolo που έζησε μια περιπετειώδη ζωή είχε παράλληλα ταραχώδη ερωτικό βίο, έζησε πολλές θυελώδεις σχέσεις μέσα από τις οποίες αντλούσε έμπνευση για τα λογοτεχνικά του επιτεύγματα και –ενίοτε- παραμυθία. Πολλές από τις γυναίκες με τις οποίες συνδέθηκε υπήρξαν παράλληλα και μούσες του, όπως η Isabella Roncioni –η μορφή της οποίας επιβίωσε σε εννέα ερωτικά σοννέτα- η Antonietta Fagnani Arese –η Θεραπευμένη Φίλη- η Maddalena Bignami, η Cornelia Martinetti, η Eleonora Nencini, που αντιστοιχούν στις *Χάριτες*. Ωστόσο, μια γυναίκα η Isabella Teotochi Albrizzi δεν

απεικονίζεται στην ποίησή του αλλά στην πεζογραφία του διατηρώντας το πραγματικό της όνομα και μάλιστα σε ένα αρνητικό ρόλο. Παρόλα αυτά, από τα δεδομένα της *Αλληλογραφίας* του ποιητή προκύπτει και αποδεικνύεται ότι παρόλο που δεν την απεικόνισε ποτέ ποιητικά δεν διέκοψε ποτέ την επικοινωνία μαζί της αλλά διατήρησε μια σχέση ζωής.

10. Οι αντικατοπτρισμοί των κορυφαίων εκπροσώπων της αισθησιοκρατίας του 18^{ου} αιώνα στο γραπτό λόγο του Ugo Foscolo», *3ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης*, Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας & Θεωρίας της Επιστήμης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Αθήνα 27-29 Νοεμβρίου 2014.

Η συγκεκριμένη εργασία έχει ως στόχο, να διερευνήσει τις επιδράσεις, που άσκησαν οι κορυφαίοι εκπρόσωποι της φιλοσοφίας του 1700 στην λογοτεχνική παραγωγή του ελληνοϊταλού δημιουργού, κατά την πρώτη δεκαετία του 1800, εστιάζοντας στα δύο μεγάλα έργα του -τόσο σε πεζό όσο και σε ποιητικό λόγο- *Οι Τελευταίες Επιστολές του Ιακώβου Όρτις* (επιστολικό μυθιστόρημα) και *Τάφοι* (ποιητική σύνθεση). Στο πρώτο που ανήκει στο χώρο τη πεζογραφίας εντοπίζονται εκτενείς αναφορές στον υλισμό και τη μηχανοκρατία καθώς και απεικονίσεις ή ονομαστικές αναφορές σε ευρωπαίους φιλοσόφους που διαμόρφωσαν με τη σκέψη τους την φυσιογνωμία της περιόδου που έμεινε γνωστή ως Διαφωτισμός. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι μερικά χρόνια μετά ο Foscolo επιχειρεί μέσα από την ποίησή του (*Τάφοι*) να ανατρέψει το φιλοσοφικό σύστημα που ασπάσθηκε κατά την περίοδο τη πρώτης νεότητάς του μέσα από τη λογική, καταβάλλοντας μια σοβαρή προσπάθειά να ξεπεράσει τον πεσιμισμό που τον είχε κατακυριεύσει και χαρακτήριζε πλέον το έργο του. Επιπρόσθετα συνεξετάζονται παράλληλα με τα λογοτεχνικά του πονήματα οι επιστολές του εκείνης της περιόδου

11. *The unknown disease of Ugo Foscolo and its impact in the character of his writing*», EAU 2015, Madrid 23-27 April 2015

Υπομνηματίζεται στο ξενόγλωσσο άρθρο αρ.3

12. «Looking for Love in Werther, Jacopo Ortis, and Leandros», *International*

Conference Universality of literature and Universals in Literature: Spread Your Love, Ljubljana, November 26th & 27th, 2015.

Πρόκειται για μια μελέτη συγκριτολογικού περιεχομένου που εξετάζει τη φύση της αγάπης όπως εκδηλώνεται και αποτυπώνεται μεταξύ των πρωταγωνιστών σε τρία επιστολικά μυθιστορήματα που προέρχονται από τελείως διαφορετικό αστικό περιβάλλον. Το πρώτο του Goethe θεωρείται πρωτοπόρο στην κατηγορία του (1774) και καθορίζει την πορεία του είδους στο λογοτεχνικό χώρο. Το δεύτερο του Foscolo μεταγενέστερο, στα 1801 που αποτυπώνει την ιταλική πραγματικότητα και το τρίτο Ελληνικό που συνέθεσε το 1834 ο Σούτσος με βάση τα ελληνικά δεδομένα και δαφνή τη ίχνη της επίδρασης των δύο προηγούμενων έργων στη δική του παραγωγή. Όπως αποδεικνύεται τα δυο πρώτα έργα τοποθετούνται σε υψηλό επίπεδο όσον αφορά την αισθητική τους αποτίμηση.

13. Dall' Inferno al Purgatorio: l' ascensione di Matthew Pearl e Matilde Asensi. Contrappassi da definire. Il Dante dei moderni. La Commedia dall'Ottocento ad oggi. Convegno internazionale di studi danteschi, Varsavia 2-4 Dicembre 2015

Η συγκεκριμένη εισήγηση επιχειρεί να αναψηλαφίσει την δαντική επίδραση, στην συγγραφή του σύγχρονου ευρωπαϊκού μυθιστορήματος. Ποιά είναι η πρόσληψη της *Θείας Κωμωδίας* στην Αμερικανική ήπειρο και πως αποτιμάται σε άλλες χώρες της Ευρώπης που διαθέτουν ανάλογο πολιτιστικό προσανατολισμό σε σχέση με αυτόν της Ιταλίας; Τόσο στο μυθιστόρημα του Mathew Pearl *Il circolo Dante* όσο και εκείνο της Matilde Asensi *L' ultimo Catone* το στοιχείο του μυστηρίου είναι κυρίαρχο. Το πρώτο έργο παρουσιάζει το χρονικό μιας σειράς φόνων, ανθρώπων που έχουν υποπέσει σε κάποιον από τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα και τιμωρούνται με βάση τον νόμο του Αντίποινου που ισχύει για το καθένα από αυτά. Το έργο του αμερικανού συγγραφέα αντλεί δεδομένα από την *Κόλαση* του Δάντη και τα εντάσσει στην πραγματικότητα της Αμερικής του 19^{ου} αιώνα παρέχοντας πολλά ιστορικά στοιχεία και εμπλέκοντας αληθινά πρόσωπα (π.χ. τον ποιητή Longfellow) σε αυτά. Το ισπανικό έργο συνομιλεί διακειμενικά με το δαντικό *Καθαρτήριο* κάτι που δεν είναι σύνηθες καθώς η δημοφιλέστερη *Κόλαση* αποτελεί σταθερό στοιχείο αναφοράς και έμπνευσης. Η έναρξη σχετίζεται και πάλι με την υπόθεση μιας σειράς φονικών ενώ οι τρεις πρωταγωνιστές,

εμπλέκονται στη διαδικασία ανακάλυψης του Φύλακα, μιας κοινωνίας που παραπέμπει στο *Καθαρήριο*, όπως και ο Φρουρός στο δεύτερο μέρος της *Θείας Κωμωδίας*. Για να προσεγγίσουν θα χρειαστεί να υποβληθούν σε επτά δοκιμασίες αντίστοιχες των αμαρτημάτων οι οποίες και πάλι βασίζονται στο νόμο του Αντίποινου. Η παράδοση του Δάντη παραμένει ζωντανή, οι δύο συγγραφείς κατέχουν τέλεια το ιταλικό κείμενο και γίνεται μια σοβαρή προσπάθεια να ενταχθεί η δαντική παρακαταθήκη στο πλαίσιο της σύγχρονης γραφής. Το όνομα του Δάντη και του έργου του ήδη από το μεσαίωνα συνδέεται εννοιολογικά με το μυστηριώδες, το σκοτεινό και φυσικά με την αμαρτία. Πρόκειται για μια άλλη προσέγγιση της *Θείας Κωμωδίας* που ναι μεν μπορεί να βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο αλλά προδίδει την αγάπη για τον Δάντη και τη σταθερή παρουσία της εμβληματικής μορφής του στα παγκόσμια λογοτεχνικά δρώμενα.

14. In Spuren Gehen. Turns und kein Ende, Aktuelle Tendenzen in Germanistik und Komparatistik, Athen 9-11/12/2015.

Στην παρούσα εισήγηση μελετάται το φαινόμενο του Επιγονισμού, σε μια κάθετη σύγκριση από το παλιότερο επιστολικό μυθιστόρημα, ενώ παρουσιάζονται ταυτόχρονα παραδείγματα από την Παγκόσμια Λογοτεχνία (Rousseau, Fenimore), σε μια σοβαρή απόπειρα εξέλιξης του είδους, παράλληλα με αναφορές σε κοινωνικοπολιτικές συνθήκες σε επίπεδο Εθνικών λογοτεχνιών.

15. The imaginary dialogues of Carlo Diano with Epicurus and their impact on his cancer suffering, EAU 2016, Munich 10-13/3/2016

Υπομνηματίζεται στο ξενόγλωσσο άρθρο αρ.3

16. Από τον G. Casanova στον U. Eco: αντικατοπτρισμοί της Κωνσταντινούπολης. Συγκριτική προσέγγιση με τις αντίστοιχες απεικονίσεις της Βασιλεύουσας στο πεδίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Συνέδριο Η Κωνσταντινούπολη στην Ιστορία και την Λογοτεχνία Αθήνα, 13 - 14 Μαΐου 2016.

Πρόκειται, για έναν από τους πλέον διαδεδομένους αντικατοπτρισμούς στον χώρο της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας. Στο πέρασμα των αιώνων ένας διόλου ευκαταφρόνητος αριθμός συγγραφέων, λογίων, περιηγητών και ποιητών, έχουν αποτυπώσει μέσα από το

έργο τους την Βασιλίδα των πόλεων. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας ξεχωρίζουν οι Giacomo Casanova, Edmondo de Amicis, Umberto Eco, καθώς η πολυμορφικότητα στον γραπτό τους λόγο και το γλαφυρό ύφος διασφαλίζουν απεικονίσεις υψηλής αισθητικής στην Κωνσταντινούπολη. Ο Casanova επισκέφθηκε την κατακτημένη από τους Οθωμανούς Πόλη και κατέγραψε στα *Απομνημονεύματά* του την απaráμιλλη ομορφιά της, που τον εντυπωσιάζει ήδη από την είσοδο του στο λιμάνι, με την διεισδυτική ματιά του Διαφωτιστή και την ηδονική χαλάρωση του Αισθησιοκράτη. Ο de Amicis την προσεγγίζει μεν, ως κοσμοπολίτης περιηγητής, και έμπειρος δημοσιογράφος που καταγράφει τα πάντα –τοπία, ανθρώπους, αστικό χώρο– αλλά παρασύρεται και αυτός από την ρομαντική του διάθεση όταν την πρωτοβλέπει, και μας την αποδίδει καλλιτεχνικά σε ένα ξεσπασμα λυρισμού,, στο πρώτο κεφάλαιο του έργου του *Κωνσταντινούπολη*. Σε εντελώς διαφορετικό μήκος κύματος ο Umberto Eco, κάνει άλμα στο παρελθόν, παρουσιάζοντας την Πόλη στις δραματικές ώρες της Άλωσής της από τους Σταυροφόρους το 1204, στο ιστορικό μυθιστόρημά του *Baudolino*. Ο Eco ανέκαθεν ευφάνταστος όσο και πρωτοπόρος, αναδεικνύει την ομορφιά της την έσχατη στιγμή της καταστροφής. Έτσι ολοκληρώνεται ένα τμήμα από το παλίμψιστο των εντυπώσεων για την Πόλη των πόλεων, που αφορά την σύγχρονη Ιταλική Λογοτεχνία.

Γ.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Η πόλη μέσα από την ιταλική λογοτεχνία

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, εκπονήθηκε μελέτη με τίτλο «Η ΠΟΛΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΩΔΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΟΝΕΤΑ ΤΟΥ UGO FOSCOLO ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (1798- 1803)».

Διάρκεια Προγράμματος από Μάιο του 2011 έως Μάιο του 2012.

Κατά την περίοδο 1798-1802 όπου τόσο ο ποιητικός λόγος του Ugo Foscolo όσο και η πεζογραφική του δραστηριότητα διανύουν φάση ακμής, παρατηρείται ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον φαινόμενο αναφορικά με τη έννοια της “Πόλης” στο έργο του. Εντοπίζονται αρκετοί αντικατοπτρισμοί ελληνικών πόλεων στα σονέττα και τις ωδές του, που αφορούν τις μυθικές πόλεις της Ελλάδας–όπως τα Κύθηρα και η Ζάκυνθος–η ιδιαιτερότητα των οποίων έγκειται στα εξής:α) Πρόκειται για πόλεις που αναφέρονται

από την αρχαιότητα και η ιστορικότητά τους είναι αναμφισβήτητη, δεδομένου ότι, διατηρούν την ονομασία τους και εξακολουθούν να υπάρχουν έως σήμερα, β) αντικατοπτρίζονται στη φωσκολική ποίηση υιοθετώντας έναν έντονο ονειρικό χαρακτήρα, εμπλουτισμένο με στοιχεία που προέρχονται από την πλούσια και δημιουργική φαντασία του ποιητή, κάτι που τους προσδίδει αναμφισβήτητη μοναδικότητα. Κατά συνέπεια οι συγκεκριμένες ελληνικές πόλεις ισορροπούν μεταξύ αλήθειας και ονειρικής κατάστασης, λειτουργώντας κατά κύριο λόγο ως σύμβολα, προσελκύοντας τον αναγνώστη να τις προσεγγίσει, γνωρίζοντάς τις με τη σημερινή τους μορφή και προσκαλώντας τον ταυτόχρονα να διερευνήσει το παρελθόν τους, να το συσχετίσει με το φωσκολικό όραμα αλλά και να κατανοήσει μέσα από αυτή τη διαδικασία καλύτερα το ελληνικό πνεύμα του Ugo Foscolo.

2. Ευρωπαϊκή Ημέρα για τη Θάλασσα

Υπομνηματίζεται στο ομότιτλο άρθρο (αρ. 21)

Δ. ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ.

1. Κριτική στο έργο της Ζωής Τατάκη Ιωσηφίδου, Σε μία διαδρομή, Δεξαμενή, τεύχ. ΠΓ-ΙΔ', Δ.

Στην παρούσα εξετάζεται και αναλύεται φιλολογικά η πρώτη δημοσιευμένη συλλογή διηγημάτων της Ζωής Τατάκη Ιωσηφίδου.

2. Βιβλιοκρισία του έργου του Διονύση Μουσμούτη, Η Μαριέττα Γιαννοπούλου-Μινώτου, ο Γιάννης Ψυχάρης και ο Ούγκο Φόσκολο, (εκδόσεις Ευθύνη/Αναλόγιο), Φιλολογική Οκτ/Δεκ 2012, τευχ. 121.

Σε αυτό το πόνημα εξετάζεται η σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ της Μαριέττας Μινώτου-Γιαννοπούλου και του Γιάννη Ψυχάρη, με αφορμή τις εορταστικές εκδηλώσεις των εκατό χρόνων από το θάνατο του Foscolo, όπως καταγράφεται μέσα

από την πρόσφατη συγγραφική εργασία του Διονύση Μουσμώτη από τις εκδόσεις Ευθύνη/ Αναλόγιο.

3. Βιβλιοκρισία: Το ταξίδι της αναζήτησης ως εμπειρία ζωής -Ποιήματα 1982-2012. Βιβλιοκριτική στο έργο του Διονύση Σέρρα. Πόρφυρας 2014, τευχ.153, σελ. 290-91

Στην παρούσα εξετάζεται η ποιητική συλλογή του Διονύση Σέρρα *Το ταξίδι της αναζήτησης ως εμπειρία ζωής*. Το πόνημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όχι μόνο για τον λυρικό χαρακτήρα των ποιητικών συνθέσεων, αλλά και τις αναφορές στον Ugo Foscolo.

4. Βιβλιοκρισία στις ΕΠΙ-ΣΤΡΟΦΕΣ - Λυρικοσατιρικά στιχουργήματα (1983-2013) του Διονύση Σέρρα, Κεφαλληνιακά Χρονικά, Τόμ. 16, Αργοστόλι 2015

Στην παρούσα εξετάζεται η ποιητική συλλογή του Διονύση Σέρρα που κυκλοφόρησε με αφορμή τη συμπλήρωση διακοσίων χρόνων από το θάνατο του ζακυνθινού ποιητή και ιερωμένου Νικολάου Κουτούζη. Στο σύνολό του το πόνημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όχι μόνο για τον έντονα σκωπτικό χαρακτήρα των ποιητικών συνθέσεων, αλλά και συνιστά ένα γλαφυρό πανόραμα της κοινωνικοπολιτικής κατάστασης της Ελλάδας και της πολιτιστικής πορείας της, για το χρονικό ορίζοντα 1983-2013.

Ε. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Δαντικά σύμμεικτα.

Εκδόσεις Κ. και Π. Σμπίλιας, Πειραιάς 2002.

Το παρόν πόνημα είναι απότοκο της ενασχόλησής μου με τις δαντικές επιδράσεις που ασκήθηκαν στον χώρο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, ζητούμενο, που αποτέλεσε βασική στόχευση της διδακτορικής μου διατριβής. Χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα, που αρχικά αντιστοιχούσαν σε μεμονωμένες, περιορισμένης έκτασης μελέτες, ανεξάρτητα δομημένες μεταξύ τους, οι οποίες δρομολογήθηκαν περισσότερο από την προσωπική αναγκαιότητα στοιχειώδους κατηγοριοποίησης του τεράστιου αριθμού λογοτεχνικών μορφών, εντός του αχανούς σύμπαντος της *Θείας Κωμωδίας*. Παρόλα αυτά ο δαντικός κόσμος είναι σχεδιασμένος με ακρίβεια και δομημένος με αξιοθαύμαστη αρχιτεκτονική αρτιότητα. Ανατρέχοντας στο έργο του Δάντη γεννιούνται πάσης φύσεως ερωτηματικά. Έγινε προσπάθεια ώστε να υιοθετηθεί μια μάλλον θετικιστική προσέγγιση ώστε να προσδιοριστεί στην συνέχεια, ένας αριθμός μορφών-κατά το δυνατόν ακριβής- διότι επισημαίνονται και παρουσίες εντός του λερεγου, η ταυτότητα των οποίων δεν προσδιορίζεται, είτε πρόκειται για ιστορικά πρόσωπα είτε για σύγχρονους του ποιητή. Έτσι τα δυο πρώτα κεφάλαια εστιάζουν σε προφανή στοιχεία, προωθώντας ωστόσο μια πρώτη αποδελτίωση με απώτερο στόχο να αποσαφηνιστεί η διάθεση του δημιουργού, απέναντι στο αρχαιοελληνικό στοιχείο σε σχέση με το θρησκευτικό. Οι αντικατοπτρισμοί των μορφών της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Μυθολογίας σε ένα ιταλικό έργο αποτελεί θέμα που άπτεται άμεσα του συγκριτολογικού πεδίου. Κατόπιν στο τρίτο μέρος επιχειρείται μια στοιχειώδης αντιπαραβολή, που εστιάζει σε σημεία που αφορούν την εξωτερική σκιαγράφιση των ηρώων, ως προς τον τρόπο που συνέλαβαν και αποτύπωσαν την εικόνα του Κακού δυο κορυφαίοι εθνικοί ποιητές, ο

Δάντης και ο Γκαίτε. Ο συνδυαστικός κρίκος μεταξύ των τριών πρώτων άρθρων, το δαντικό έργο υπήρχε και μπορούσε να λειτουργήσει ως κεντρικός άξονας, ώστε να συμπεριληφθούν όλα υπό τον ίδιο τίτλο. Η αναγκαιότητα να ολοκληρωθεί κατά κάποιο τρόπο το τρίπτυχο με ένα μελέτημα συναφούς θεματολογίας, που προσφέρει περισσότερο πρακτικό βοήθημα στον μέσο αναγνώστη αναφορικά με τον Δάντη, οδήγησε στο τέταρτο κεφάλαιο που λειτουργεί ως υποτυπωδής μεταφραστικός οδηγός του δαντικού έργου.

2. Από την επιστολογραφία του Ugo Foscolo. Σχολιασμός των Ερωτικών Επιστολών του. Εκδόσεις Λύχνος ΕΠΕ, Αθήνα 2006.

Η συγκεκριμένη μονογραφία αποτελεί μια ερευνητική προσπάθεια που εκτείνεται σε τέσσερα επίπεδα.

Ως βασικό υλικό χρησιμοποιήθηκε η ερωτική αλληλογραφία του ποιητή κατά το χρονικό διάστημα 1801-1808. Εκείνη τη χρονική περίοδο εντοπίζονται κυρίως τρεις παραλήπτριες οι οποίες, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη ζωή του Ugo Foscolo: η Antonietta Fagnani Arese, η Isabella Teotochi Albrizzi και η Marzia Martinengo Cesaresco. Σε αυτή τη χρονική περίοδο συμπεριλαμβάνεται και η αποχαιρετιστήρια επιστολή προς την Isabella Roncioni.

Σε πρώτο επίπεδο διερευνάται η σχέση του Foscolo με το πρότυπο του ρομαντικού ήρωα το οποίο γενικά είχε αρχίσει να κυριαρχεί ήδη από τις αρχές του 19ου αιώνα καθώς και η ταύτισή του με τη μυθιστορηματική μορφή του Jacopo Ortis βάσει των δεδομένων που προκύπτουν από την αλληλογραφία του. Παράλληλα με τους παραπάνω συσχετισμούς εξετάζεται η επίδραση που άσκησε το ρομαντικό κίνημα τόσο στην προσωπικότητα του Foscolo - ποιητή όσο και στην γενικότερη συμπεριφορά του ως ανθρώπου κατά τις χρονικές περιόδους που αναπτύχθηκε ο σύνδεσμός του με την εκάστοτε κυρία ξεχωριστά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο συγκεκριμένο τμήμα της έρευνας παρουσιάζει το γεγονός, ότι ο Foscolo διαμορφώνει την προσωπικότητά του την μεταβατική περίοδο που χαρακτηρίζεται από την ολοκλήρωση του κινήματος του διαφωτισμού και τις απαρχές του ρομαντισμού. Ο συνδυασμός των στοιχείων του 18ου και 19ου αιώνα καταλήγει να είναι κάτι περισσότερο από ελκυστικός εξετάζοντας το Foscolo – δημιουργό και μάλιστα κατά την εξέλιξη μιας από τις πιο γόνιμες φάσεις της

ποιητικής του ανθοφορίας. Έτσι σε δεύτερο επίπεδο η σύγχρονή του λογοτεχνική πραγματικότητα καθώς προκύπτει μέσα από την επταετία 1801-1808 παρουσιάζεται διαμέσου της αλληλογραφίας του καταγράφεται στην παρούσα έρευνα. Στο εν λόγω τμήμα του έργου συμπεριλαμβάνεται η επαφή που διατηρούσε ο Foscolo με ορισμένους από τους κορυφαίους εκπροσώπους της Ιταλικής λογοτεχνίας –Vincenzo Monti, Melchiorre Cesarotti, Ippolito Pindemonte- η συνεργασία τους, ανταλλαγή απόψεων, κρίσεων σχετικά με το έργο τους κλπ στο λογοτεχνικό πεδίο. Ταυτόχρονα επισημαίνεται η σχέση του με τους ελάσσονες ιταλούς λογοτέχνες και το έργο τους (Pieri, Barbieri, Arrivabene, Albrizzi) όπως αυτή σκιαγραφείται από τις αναφορές στις επιστολές προς την εκάστοτε σύντροφό του. Μείζονος σημασίας θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν οι παρατηρήσεις του σχετικά με την ποιητική παραγωγή τους και τις επιδράσεις που δέχτηκαν οι οποίες αρχίζουν και οριοθετούν την ταυτότητά του ως κριτικού και συγκριτολόγου. Επιπρόσθετα το κεφάλαιο αυτό εστιάζει και στις κρίσεις που εκφέρει ο Foscolo για το ίδιο του το έργο, αντιπαραβάλλοντάς το ενίοτε με αυτό των συναδέλφων του και εκφράζοντας τα συναισθήματά του θετικά ή αρνητικά απέναντι στις προσωπικές του δημιουργίες. Εφόσον αποδελτιώνεται -σε γενικές γραμμές- από την αλληλογραφία του το υλικό που στοιχειοθετεί την φωσκολική άποψη σχετικά με τα λογοτεχνικά δρώμενα της εποχής του δεν θα ήταν δυνατόν να εκλείπει η έρευνα αυτή να μην επιδιώξει να καταδείξει κρίσεις του ποιητή σχετικά με την κλασική γραμματεία (αρχαία ελληνική και λατινική) καθώς και με την ευρωπαϊκή λογοτεχνία. Επομένως σε τρίτο επίπεδο η εργασία εξετάζει τη σχέση του Foscolo, όπως ο ίδιος την περιγράφει, με τους κορυφαίους εκπροσώπους του αρχαιοελληνικού πνεύματος και της Ρωμαϊκής εποχής σε συνδυασμό με παγκοσμίως καταξιωμένους δημιουργούς της Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής Λογοτεχνίας. Δεν απουσιάζουν ευτυχώς οι αναφορές που έχουν να κάνουν με τους κυριότερους εκπροσώπους της Ιταλικής Λογοτεχνίας από τις απαρχές της έως αυτούς που ο ίδιος θεωρούσε πρότυπά του. Καταληκτικά εξετάζεται το περιβάλλον μέσα στο οποίο έζησε και έδρασε όλο το χρονικό διάστημα της μετάβασής του από τη νεανική στην ώριμη ηλικία και της διαμόρφωσης της πνευματικής του ταυτότητας. Το συγκεκριμένο είναι και το τέταρτο επίπεδο με το οποίο «ολοκληρώνεται» κατά κάποιο τρόπο αυτή η έρευνα διαμέσου της επιστολογραφίας του Ugo Foscolo. Ήδη παρατηρείται ότι ακόμη και διαμέσου των ερωτικών επιστολών του και μόνο το υλικό

προς κατανομή που αφορά την Λογοτεχνία ως ευρύτερη έννοια είναι τεράστιο: Από τους κλασικούς έως τους σύγχρονους του λογοτέχνης της Ιταλίας αλλά και της πρώτης πατρίδας του, της Ελλάδας, τους πρόδρομους αλλά και τους νεότερους εκπροσώπους του ευρύτερου ευρωπαϊκού χώρου. Για το λόγο αυτό πραγματοποιήθηκε κατά βάση μια κατανομή ώστε να επιχειρηθεί και ένας καθορισμός α) των στοιχείων που άσκησαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της τόσο ιδιαίτερης προσωπικότητάς του ως δημιουργού β) των λογοτεχνικών προτιμήσεων του που δρομολόγησαν τις επιδράσεις τις οποίες έχει δεχτεί το έργο του γ) του γνωστικού οπλοστασίου που διέθετε ώστε να λειτουργήσει κατά την τελευταία δεκαετία της ζωής του ως φιλόλογος και κριτικός μάλλον παρά ως ποιητής.

3. Συγκριτολογικά Ερανήματα. Τέσσερις περιπτώσεις από την ιταλική λογοτεχνία, Εκδόσεις Λύχνος ΕΠΕ, Αθήνα 2006.

Η παρούσα έρευνα δρομολογήθηκε προκειμένου να καλύψει κάποιες από τις αναγκαιότητες που έχουν προκύψει στο πεδίο του μαθήματος της συγκριτικής λογοτεχνίας: πέρα από τη θεωρητική προσέγγιση, η οποία καλύπτεται κατά βάση από το εγχειρίδιο που διανέμεται στους φοιτητές του Ζ' εξαμήνου, είναι αναγκαία και κάποια δείγματα πρακτικοποιημένης θεωρίας, δηλαδή εργασιών που αφορούν τα κυριότερα πεδία της επιστήμης της συγκριτολογίας: Έτσι το πρώτο μελέτημα αποτελεί μια απόπειρα σύγκρισης μεταξύ ενός λογοτεχνήματος και μιας κινηματογραφικής ταινίας. Το κορυφαίο έργο του Geoffrey Chaucer *The Canterbury Tales* και της ομώνυμης κινηματογραφικής παραγωγής του Pier Paolo Pasolini. Πρόκειται για δυο δημιουργούς διαφορετικής φύσης -ποιητικό έργο και εξωλογοτεχνική καλλιτεχνική δραστηριότητα- ενός άγγλου και ενός ιταλού αντίστοιχα.

Η σύγκριση δύο πονημάτων που δεν ανήκουν στο ίδιο είδος και φαινομενικά δεν εντοπίζεται σχέση μεταξύ τους, αποτελεί στόχο της αμερικανικής σχολής συγκριτικής φιλολογίας. Έτσι γίνεται μια απόπειρα όχι μόνο να καταγραφούν οι ομοιότητες και οι διαφορές ενός ποιήματος του 1400 και μιας ταινίας του εικοστού αιώνα αλλά και η επίδραση που ασκήθηκε από τον Chaucer στον Pasolini, οι συγκλίσεις και οι αποκλίσεις μεταξύ τους, οι στόχοι τους και -κυρίως- ή συμβολή του άγγλου ποιητή στην αισθητική του ιταλικού έργου. Η συγκεκριμένη προσπάθεια έχει παράλληλα ως σκοπό να

καταδειξεί τον τρόπο σύλληψης της πραγματικότητας του 14ου αιώνα από δύο κορυφαίους πνευματικούς ανθρώπους: ένα καλλιτέχνη που την βίωνε σε καθημερινή βάση και προσπάθησε να την αποδώσει με στίχους και ενός κινηματογραφιστή-ποιητή που την ατένιζε ως παρελθόν και πάλεψε να την ξαναζωντανέψει μέσα από το φακό.

Στο σημείο αυτό ο εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών επεκτείνεται και στο πεδίο του πνεύματος κάθε ενός από τους δημιουργούς.

Το δεύτερο μελέτημα αποτελεί μια προσπάθεια εντοπισμού των αντικατοπτρισμών που αφορούν κατά κύριο λόγο την Ιταλία καθώς και την σκιαγράφιση της συνολικής εικόνας της μέσα από το έργο ενός κορυφαίου ισπανού λογοτέχνη του Μιγκέλ ντε Θερβάντες. Δεδομένης της στενής επαφής που είχαν οι δύο χώρες, η Ιταλία και η Ισπανία λόγω των ιστορικών συνθηκών παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο τρόπος με τον οποίο απεικονίζεται η χώρα που έδωσε το φαινόμενο της αναγέννησης και βίωσε κατόπιν ένα απόλυτο και μη αναστρέψιμο παρακμιακό καθεστώς από τον κατακτητή της. Δεν πρόκειται για ένα ενιαίο έργο οι *Παραδειγματικές Νουβέλες*: αποτελούν ένα δείγμα προσπάθειας του λογοτέχνη να ασκηθεί στη γραφή αλλά ιταλικά βάσει συγκεκριμένων κανόνων, που διέπουν κατά την γνώμη του το συγκεκριμένο τρόπο συγγραφής. Έτσι μέσα από δώδεκα διαφορετικές ιστορίες αποκομίζουμε μια εξαιρετική ποικιλία από εικόνες και πρόσωπα της σύγχρονης του Ιταλίας που αφενός αποδίδουν με ρεαλισμό την κατάστασή της κατά το 1600, αφετέρου αποδεικνύουν τα συναισθήματα αγάπης και θαυμασμού που έτρεφε ο Θερβάντες για την γειτονική του χώρα. Ταυτόχρονα προσμετράται η συμβολή των ιταλικών αντικατοπτρισμών στο ισπανικό έργο, τόσο ως στοιχείο ανατροπής όσο και ως αισθητική αξία. Τέλος διαμορφώνεται από τον αναγνώστη μια αρκετά σαφής άποψη σχετική με την παιδεία και την κουλτούρα του ισπανού δημιουργού που δεν περιορίζεται στο να προβάλλει τις διάφορες όψεις της ιταλικής πραγματικότητας αλλά κάνει και συγκεκριμένες αναφορές στην ιταλική λογοτεχνία της χρυσής περιόδου του 13ου και 14ου αιώνα (Δάντης και Πετράρχης) όσο και της αναγεννησιακής εποχής με τον *Orlando Furioso* του Ludovico Ariosto που είναι και συχνότερες.

Το επόμενο μελέτημα σχετίζεται και πάλι με το ευρύ πεδίο των αντικατοπτρισμών. Πιο συγκεκριμένα ερευνάται το ελληνικό στοιχείο σε ένα ιταλικό έργο της σύγχρονης λογοτεχνίας: Το *Όνομα του Ρόδου* του Umberto Eco. Το μυθιστόρημα αυτό, που δεν

κατατάσσεται σε κάποιο συγκεκριμένο είδος, βρίθει από αντικατοπτρισμούς κορυφαίων δημιουργών της μεσαιωνικής περιόδου. Ως αντίβαρο ουσιαστικά λειτουργούν οι αντικατοπτρισμοί ελλήνων εκπροσώπων της διάνοησης με κυρίαρχη τη μορφή του Αριστοτέλη.

Τι δηλώνει η παρουσία της μέσα από στην πρώτη απόπειρα του Eco να περάσει από την μελέτη στην παραγωγή; Και ποιοι είναι οι λόγοι που επιλέγονται συγκεκριμένοι λόγοι αντί για κάποιους άλλους; Κατά πόσο συμβάλλουν οι εν λόγω αντικατοπτρισμοί στην εξέλιξη του μυστηρίου και γιατί υπερτερούν έναντι των αντικατοπτρισμών των εκπροσώπων της Θρησκευτικής Γραμματείας; Σε αυτά τα ερωτήματα γίνεται μια προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις ώστε να οριοθετηθεί τόσο η έκταση της επίδρασης της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας στο ιταλικό έργο αλλά και η συμβολή τους στον ιδιαίτερο χαρακτήρα αυτού του τόσο ξεχωριστού δείγματος γραφής. Ανεξάρτητα πάντως με τα αίτια της έντονης παρουσίας του ελληνικού στοιχείου στο Όνομα του Ρόδου, εκείνο που παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι η ταυτόχρονη παρουσία των δύο πολιτισμών -της Ανατολής και της Δύσης του τόσο μακρινού παρελθόντος- σε ένα από τα σημαντικότερα πονήματα του εικοστού αιώνα.

Το τελευταίο στη σειρά από τα τέσσερα μελετήματα ανακαλεί τον κλασικό και πλέον διαδεδομένο τρόπο εντοπισμού επίδρασης: από ένα λογοτεχνικό έργο στο άλλο, σύμφωνα με τη Γαλλική σχολή συγκριτικής έρευνας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση διερευνάται η επίδραση -σε επίπεδο πλοκής- του επιστολικού μυθιστορήματος του Ugo Foscolo *Le Ultime Lettere di Jacopo Ortis*, καθαρό προϊόν του ιταλικού ρομαντισμού στο επίσης επιστολικό μυθιστόρημα από το χώρο της νεοελληνικής λογοτεχνίας Ο *Λεάνδρος* του Παναγιώτη Σούτσου. Η έρευνα αυτή που έχει λάβει έναυσμα από τέσσερις εξωτερικές μαρτυρίες οι οποίες καταδεικνύουν επίδραση δίχως περαιτέρω ανάλυση, αποτελεί το πρώτο μέρος σχετικής μονογραφίας υπό έκδοση. Χωρίζεται δε σε τρία μέρη: α) Παράθεση της πλοκής του έργου του Foscolo, β) Παράθεση της πλοκής του ελληνικού έργου γ) Αντιπαραβολή των δύο έργων σε πέντε επίπεδα που εντοπίζει τις επιμέρους διαφορές μεταξύ των δύο μυθιστορημάτων. Δεδομένου ότι ο *Λεάνδρος* έχει αναμφισβήτητα δεχτεί επιρροή από τον Ortis (υπάρχει έμμεση πλην σαφής παραδοχή γι' αυτό από τον ίδιο τον έλληνα συγγραφέα στον πρόλόγό του) παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον να καταγραφούν σε πρώτο επίπεδο οι βασικές διαφοροποιήσεις

που προσδίδουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα σε αυτά τα τόσο όμοια όσο και ανόμοια κάποιες φορές λογοτεχνικά προϊόντα.

4. Οι Τρεις Γριές. Το ταξίδι από το παραμύθι στο θέατρο.

Εκδοτική παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2012.

Το παρόν πόνημα χωρίζεται σε δύο τμήματα: Το πρώτο τμήμα αποτελεί μια εισαγωγή, η οποία παρουσιάζει, πέρα από την υπόθεση του παραμυθιού *Le tre vecchie*, που συμπεριέλαβε ο Calvino στη συλλογή του με τις *Fiabe*, την σχέση του με την υπόθεση του θεατρικού έργου το οποίο αντλεί τα βασικά στοιχεία δομής του από το παραμύθι. Γίνεται μια συγκριτολογική προσέγγιση μεταξύ των δύο κειμένων, του ιταλικού και του ελληνικού, που συμπεριλαμβάνει τα πρόσωπα τους χώρους και τις καταστάσεις, εστιάζοντας κατά κύριο λόγο στις συγκλίσεις που παρουσιάζει το θεατρικό κείμενο με τη βασική πηγή του, το παραμύθι, και κατά πόσον τηρούνται οι κανόνες της φανταστικής λογοτεχνίας, αναφορικά με τους πρωταγωνιστές, το περιβάλλον και τα συναισθήματά τους. Παράλληλα συνεξετάζεται η σύνδεση του κειμένου με την σύγχρονη πραγματικότητα και επιχειρείται, αισθητική αποτίμηση του ελληνικού θεατρικού έργου. Το δεύτερο τμήμα περιλαμβάνει μια πρώτη μεταφραστική απόπειρα σε ιταλική γλώσσα του ελληνικού κειμένου, ώστε να αξιοποιηθεί μελλοντικά σε περαιτέρω μελέτη με απώτερο στόχο να προσδιοριστεί τόσο το εύρος των επιδράσεων όσο και η αξία του θεατρικού, σε σχέση με την πηγή έμπνευσής του.

5. Διαβαθμίσεις της Αισθησιαρχίας στο έργο του Ugo Foscolo από το 1800-1806.

Εκδοτική παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2012.

Το συγκεκριμένο πόνημα χωρίζεται σε τρία τμήματα. Το πρώτο περιλαμβάνει την ανίχνευση στοιχείων αισθησιαρχίας με βάση τη φιλοσοφική σκέψη του 1700 (Locke, Burke), στα αρχικά ποιητικά συνθέματα του Foscolo: τα σονέτα που εμπνέονται από την Isabella Roncioni καθώς και την πρώτη Ωδή, “A Luigia Pallavicini caduta da cavallo”. Προσδιορίζεται ο ρόλος των αισθήσεων σε σχέση με τα αισθήματα θαυμασμού που γεννά το ωραίο στη σκέψη και την καρδιά του ποιητή. Το δεύτερο τμήμα περιλαμβάνει τον εντοπισμό αισθησιοκρατικών στοιχείων σε ωριμότερες συνθέσεις του ποιητή, καθώς η δεύτερη Ωδή, *All’ amica risanata* και το σονέτο που αφιερώνει στη πατρίδα

του τη Ζάκυνθο. Σε αυτή τη χρονική περίοδο παρατηρείται, ότι ναι μεν οι αισθήσεις και η εμπειρία εξακολουθούν να αποτελούν το βασικό εργαλείο για τη γνωριμία του κόσμου, ωστόσο η έννοια του ωραίου διευρύνεται σε σχέση με τα πρώτα έργα, συμπεριλαμβάνοντας και το φυσικό στοιχείο. Το ποιητικό επίπεδο εξυψώνεται, ενώ έτσι το περιεχόμενο των έργων εμπλουτίζεται, καθώς προκύπτει από την αντιπαραβολή των κειμένων. Το τρίτο τμήμα αφιερώνεται αποκλειστικά στον εντοπισμό των στοιχείων αισθησιοκρατίας μέσα από το ποιητικό έργο του Foscolo, *Dei Sepolcri*. Λόγω του ότι η συγκεκριμένη σύνθεση θεωρείται έργο της χρυσής περιόδου του ποιητή, εφόσον συνδυάζει δεδομένα του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, εξετάζεται παράλληλα η επιρροή της φιλοσοφικής σκέψης του περασμένου αιώνα στη διαμόρφωση της φωσκολικής κοσμοθεωρίας. Παρατηρείται η αναβάθμιση της αίσθησης από το καθαρά εμπειρικό μέρος στο συναίσθημα, με σαφή τάση προς τον εξευγενισμό και τη χαρά της ζωής: η έννοια του ωραίου διευρύνεται περαιτέρω, συμπεριλαμβάνοντας ακόμη και λεπτομέρειες από την καθημερινότητα του βίου. Καταληκτικά, συνοψίζονται όλα τα επίπεδα αισθησιοκρατίας που αγγίζει η φωσκολική παραγωγή κατά τη πρώτη πενταετία της.

6. I rispecchiamenti della letteratura italiana attraverso le opere di Gregorio Xenopoulos. Εκδοτική παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2012. Κεντρική διάθεση: le livre ouvert, Atene.

Το παρόν πόνημα αποτελεί καθ'ολοκληρίαν πρωτότυπη έρευνα η οποία διερεύνησε 74 έργα του μεγάλου έλληνα ρεαλιστή πεζογράφου και εντόπισε εκείνα τα οποία εμπριέχουν αντικατοπτρισμούς της ιταλικής λογοτεχνίας. Πρόκειται για 14 συνολικά πεζογραφήματα -10 μυθιστορήματα και 4 διηγήματα- στα οποία παρατηρούνται αντικατοπτρισμοί ορισμένες φορές μάλιστα εκτενείς των κυριότερων εκπροσώπων της ιταλικής λογοτεχνίας. Συγκεκριμένα ο Γρηγόριος Ξενόπουλος αναφέρεται στους Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio, Pietro Aretino, Vincenzo Monti, Alessandro Manzoni και Ugo Foscolo. Στα περισσότερα από τα έργα του μνημονεύει τους Dante Alighieri και Ugo Foscolo. Εξαιτίας του ότι το εν λόγω φαινόμενο (η προτίμηση δηλαδή του Ξενόπουλου στους δυο αυτούς λογοτέχνες) εντοπίστηκε σε όλη σχεδόν την έκταση του έργου, πέραν του ότι διερευνήθηκε το αίτιο της συγκεκριμένης

προτίμησης, εξετάστηκε και το ενδεχόμενο της ύπαρξης επίδρασης από τους Dante και Foscolo. Δεδομένου ότι από όλη τη *Θεία Κωμωδία* ο Ξενόπουλος αναδεικνύει και μνημονεύει κατά κύριο λόγο το 5^ο άσμα της κόλασης, ενώ από την ποιητική παραγωγή του συμπατριώτη του Foscolo εστιάζει στο σονέτο *A Zacinto*, διαπιστώνεται ότι από τα έργα που εμπεριέχουν αντικατοπτρισμούς τα τρία -1 μυθιστόρημα και 2 νουβέλες- έχουν σε μεγάλο βαθμό επηρεαστεί, όσον αφορά την πλοκή δηλαδή τις καταστάσεις από την περίφημη Francesca και τους “αυτοβιογραφικούς στοίχους” του *A Zacinto*. Γενικότερα η εικόνα που προκύπτει για τους υπόλοιπους λογοτέχνες είναι θετική αποδεικνύοντας όχι μόνο το δεδομένο των πολιτισμικών ανταλλαγών μεταξύ των δυο περιοχών (Ελλάδας και Ιταλίας) αλλά και της στενής σχέσης που διατηρούσε ο έλληνας πεζογράφος με την ιταλική λογοτεχνία.

7. Foscolo ο Φιλόπατρις. Απεικονίσεις, Απηχήσεις, Αντικατοπτρισμοί του έργου του στον Ελλαδικό Χώρο. Εκδόσεις Τρίμορφο, Αθήνα 2017.

Το συγκεκριμένο πόνημα αποτελεί καρπό διετούς και πλέον έρευνας που εστιάζεται κατά κύριο λόγο στον περιβάλλοντα χώρο της Επτανήσου και καλύπτει ένα χρονικό ορίζοντα που εκτείνεται από το 1797 και καταλήγει ως το 2016. Ο βασικός στόχος ήταν η συλλογική καταγραφή των αφιερωμάτων που απευθύνονται στον Ugo Foscolo και τα οποία έχουν συνθέσει έλληνες δημιουργοί είτε με απώτερο στόχο να τον συγχαρούν όσο ήταν εν ζωή για τα ποιητικά του επιτεύγματα (Μαρτελάος), για να θρηνήσουν τον πρόωρο χαμό του (Σολωμός, Μαρκοράς, Καλοσγούρος), με την ευκαιρία της εκατοναετηρίδας από το θάνατό του (Μαλακάσης, Μπεκές, Παλαμάς, Μπρίκκος, Σαλούτσης, Βιαγκίνης, Θερειανός, Αργύρης) ή με την ευκαιρία της συμπλήρωσης διακοσίων ετών από την γέννησή του (Αθάνας). Φυσικά δεν λείπουν και ορισμένες ιδιαίτερες περιπτώσεις δημιουργών όπως ο Μαρτζώκης που συνθέτει ένα ποίημα προκειμένου να καταθέσει μια πρόταση –προσφορά στην ιταλική κυβέρνηση ώστε να χρησιμοποιηθεί ελληνικό μάρμαρο για την κατασκευή του μνημείου του, του Τερτσέτη που απευθύνει στο πνεύμα του ποιητή επιστολή τιμώντας τον ως πρωτεργάτη της Παλιγγενεσίας και προάγγελο της Ένωσης της Ιταλίας, του Λασκαράτου που ξεκινά ένα διάλογο φιλοσοφικού περιεχομένου μαζί του περι θανάσιμης της ψυχής, του

Τσακασιάνου που συνθέτει μια σειρά ποιμάτων με στόχο την ανακαίνιση της οικίας του Ποιητή. Στους προαναφερθέντες ποιητές προστίθενται και πέντε σύγχρονοι ζακύνθιοι στιχουργοί: Η Λούλα Βάλβη Μυλωνά, ο Διονύσης Σέρρας, ο π. Π. Καποδίστριας, ο Δ. Φλεμοτόμος και ο Ζ. Στούφης οι οποίοι επίσης καταθέτουν την λυρική προσφορά τους στη μνήμη του Ugo Foscolo και όχι μόνον: ένας εξ'αυτών ο Δ. Σέρρας έχει να επιδείξει αξιόλογο ποιητικό έργο -δεκαεπτά συνολικά στιχουργήματα- γύρω από τον Foscolo στα οποία διακρίνονται και καταγράφονται ίχνη φωσκολικής επίδρασης τόσο από τα *Sepolci* και τις *Grazie* όσο και από τις Ωδές του μεγάλου δημιουργού καθώς και από το φιλοσοφικού περιεχομένου σονέτο του *A Zacinto*. Πρόκειται για μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα περίπτωση που καταχωρείται στο επιστημονικό πεδίο της Συγκριτικής Φιλολογίας και αφορά τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ Ιταλικής και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Παράλληλα γίνεται ανάλυση και αντιπαραθετική μελέτη σε κάθε ένα από τα ποιητικά έργα των υπολοίπων 37 επτανησίων και μη δημιουργών με απώτερο στόχο τον εντοπισμό είτε Φωσκολικών είτε άλλων επιδράσεων από το χώρο της Ιταλικής Λογοτεχνίας. Το παρόν σύγγραμμα εκδόθηκε από το Τρίμορφο και η έκτασή του φτάνει τις 450 σελίδες.

8. Η Ιταλία του Γρηγόρη Ξενόπουλου, εκδοτική παραγωγή Λύχνος Ε.Π.Ε., Αθήνα 2017.

Το εν λόγω βιβλίο συνιστά την συνέχιση και την συμπλήρωση της ερευνητικής προσπάθειας του 2012 που είχε τίτλο: *I rispecchiamenti della letteratura italiana attraverso le opere di Gregorio Xenopoulos*. Με την ολοκλήρωση της μελέτης στο σύνολο της μυθιστοριογραφίας του κορυφαίου πεζογράφου επισημαίνονται και εντοπίζονται περαιτέρω αναφορές σε ιταλούς λογοτέχνες όπως οι: **Torquato Tasso, Giovanni Battista Guarini, Niccoló Machiavelli Giulio Cesare Croce**, όσον αφορά τους κλασικούς και επίσης αντικατοπτρίζονται τα ονόματα των **Gabrielle d' Annunzio, Edmondo de Amicis, Giosue Carducci** και **Lorenzo Stechetti**. Παρατηρείται ως εκ τούτου μια προσέγγιση του συγγραφέα και στους σύγχρονους του ποιητές και συγγραφείς που εκφράζουν την τάση του ρεαλισμού. Κατά συνέπεια παρατηρείται σε ένα πρώτο επίπεδο ότι ο Ξενόπουλος ουσιαστικά καλύπτει συνολικά το φάσμα της Ιταλικής Λογοτεχνίας από την περίοδο των Μεσαιωνικών χρόνων (Dante, Boccaccio,

Petrarca) ως την σύγχρονη εποχή. Επιπρόσθετα διερευνάται με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την Αυτοβιογραφία του, η σχέση του με τον ιταλικό πολιτισμό και κυρίως με τη γλώσσα –η γνώση της οποίας θα του επέτρεπε την ανάγνωση των λογοτεχνικών έργων από το πρωτότυπο (κεφ 2). Ακόμη στο παρόν πόνημα εντοπίζονται χωρία που αναφέρονται στην Ιταλία ως τόπο που αντικατοπτρίζεται στα μυθιστορήματά του και αναλύεται ο τρόπος προσέγγισης του συγγραφέα όσον αφορά το περιβάλλον της γειτονικής χώρας (κεφ. 4) καθώς επίσης και του τύπου του ιταλού της περιόδου του Μεσοπολέμου. Συμπερασματικά, με βάση τα δεδομένα που προκύπτουν από τη συνολική μελέτη του έργου του, διαπιστώνεται ότι η παρουσία του ιταλικού στοιχείου είναι έντονη από πλευράς πολιτιστικής όσο και σε σχέση με το λογοτεχνικό πλαίσιο αντικατοπτρισμού, απηχήσεις και επιδράσεις που εντοπίζονται. Κατά συνέπεια καθίσταται ιδιαίτερα πρόσφορη η μελέτη του από την πλευρά του ιταλιστή συγκριτολόγου.